

Déli Hírlap

Redactia și administrația:
TIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
 Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
 Trib. Timișoara
 Redactor resp. **Dr. VÁRNAY ELEMÉR**

Gazdasági liberálizmus felé

Néhány napos erős áremelkedés után a devizaárfolyamok a régi szintre estek és a szabadforgalmi devizák kilengésében nyugalom állott be. A közgazdasági világ ezt a kilengést teljes nyugalommal szemlélte, mivel tisztában van a leu belső értékével, amely a normális árfolyamoknak szilárd alapot ad. Mindig vannak olyanok, akik az állandó színvonalon alul vagy felül értékelik a devizákat, de ezeknek akcióját akár a jóhiszeműség, akár a rossz szándék fűti, komolyan nem lehet venni. Így történt most is. A néhány napos hausseről is kiderült, hogy komoly ok- és alap nélküli. A leu stabilizálásának realitását számokkal igazolja az evik közgazdasági lap, 1914. év végén 578 millió aranyleu volt a bankjegyforgalom, amely Románia első háborús évének végén, 1916. decemberében már 1451 millióra emelkedett, míg a Banca Natională legutóbbi heti kimutatása szerint a forgalomban lévő bankjegymennyiség a stabilizációs kulcs szerint 767 millió aranyleu felel meg. Az aranyleut a papírleuhez a svájci frank paritásán — a 38 százalékos valutaprémiu hozzáadásával — számítják ki.

Tehát — bár az ország területileg — több, mint kétszerese az 1914. évi területnek, a bankjegykontingens mindössze 40 százalékkal emelkedett és így ma sokkal kevesebb ok forog fenn a pénz iránti bizalmatlanságra, mint 1914-ben, amikor a múlt heti kilengéshez hasonló csak azért nem fordult elő, mert a spekuláció tudta, hogy hasztalan döngtetni a békebeli árnívók falait. A háború alatt az árfolyamok eltolódását csak a fizetési eszközök kompenzálásának zökkenői idézték elő, de abba bizalmi, vagy lelki okoknak befolvása nem volt.

Ami a külkereskedelmi és a fizetési mérleg egyensúlyát illeti, az még kevésbé iátszott szerepet a múlt heti hausseban. Az ország a világ-gazdasági élet központjába került. Jelenleg három nagyhatalom — az olasz, francia és német államok — kiküldöttéi tartózkodnak Bucurestiben és valamennyien értékelik azt a fontosságot, amellyel Románia exportcikkei bírnak. A megköthető gazdasági egyezmények mind előnyösebbnek mutatkoznak, mint az előzőek. Jellemző, hogy míg Anglia a múlt év novemberében 97 millió román árút vitt ki, az idei november első felében 254 millió értékben exportált tőlünk, ami az Angliába irányuló export több mint négyszeresét jelenti. A már megkötött angol, svájci, belga és holland kereskedelmi egyezmények a román gabona jórészének piacot teremtett. Tekintetbe véve az állandó iparosítást, a külkereskedelmi mérleg az utóbbi tíz év alatt lényeges javulást mutat és ha a kormány kellő tapintattal segíti elő az ipar fejlesztését, néhány éven belül behozatalunk annyira csökken, hogy Európa azon államainak sorába lépünk, amely a fizetési mérlegben is állandó és legnagyobb aktív egyenleget fog tudni felmutatni. Ez a helyzet fogja megérlelni a devizakorlátozások megszüntetését, amelynek irányába ez év folyamán lényeges közeledés történt azáltal, hogy a kormány az export devizák egyrészét szabadabbá tette és ezzel is igazolta a román valuta megbízhatóságát.

A gazdasági liberálizmusról megdönthetetlenül megállapították, hogy egyedül alkalmas valamely ország felvirágoztatására. Senki sem kételkedik abban, hogy a kereskedelmi és valutáris korlátozások csak fűtő- és megakasztó- és azoknak átmeneti jellegűek. Tekintet nélkül valamely ország politikai célkitűzéseire, minden állam a gazdasági korlátozások megszüntetésére törekszik és Románia a kontingentálást és a transzferintézkedéseket életbelepítő országok legerősebbike, mert már hozzákezdett — a devizakorlátozások részbeni leépítésével —

Őfelsége II. Carol király pénteken hazaérkezik

Marta Alexandru dr. királyi helytartó a határon fogadja Őfelségét és a Nagyvajdát

Lelkes fogadtatásra készül a főváros

BUCURESTI, november 23. Az ország leg-távolabbi részétől kezdve a főváros szívéig dadalmas fogadtatást készítenek elő Őfelsége II. Carol király és Mihai nagyvajda hazaérkezése alkalmából. A lakosság az egész útvonalon örömeinek jelül zászlókkal díszíti fel házait.

A KIRAKATOKAT ŐFELSÉGE ÉS A NAGYVAJDA ARKÉPÉVEL FELDISZTITIK

Aradon, ahol az uralkodó az első nagyobb határszéli állomásra érkezik, a hatóságok, a társadalmi és kulturális egyesületek vezetői élükön dr. Marta Alexandru királyi helytartóval, különleges fogadtatást készítenek elő.

A fővárosban a királyi ház tagjai, a koronatanácsosok, a kormány, a hatóságok képviselői fogadják az uralkodót és a királyi palotáig terjedő úttest mentén óriási tömegek sorakoznak fel, hogy üdvözlőljék a királyt és a trónörökösöt.

BELGA LAPOK ELISMERŐ CIKKEI II. CAROL KIRÁLYRÓL

Bucurestiből jelentik: A belga sajtó Őfelsége, II. Carol király elutazása után is részletesen foglalkozik Románia uralkodójának nagyfotosságu szerepéről. A lapok hosszú cikkekben és képekben számolnak be a látogatásról. A „La Gazette” rövid összefoglalásban ismerteti Románia és az uralkodóház történetét, amelynek keretében hangsúlyozza az ország gazdasági helyzetének szilárdítását. Őfelsége uralkodása kezesség a béke biztosítására. Bölcse kormányzása alatt az ország szellemi és gazdasági téren is nagy haladást mutat fel. Ugyanaz a lap egy másik cikk keretében foglalkozik a királylátogatásokkal és megállapítja, hogy

II. Carol király amellett, hogy jó diplomata, nagyszerű katona is.

Az „Information” Románia történelmi fejlődésével foglalkozik, külön kiemelve azt az időszakot, amikor II. Carol király kulturális, politikai, katonai téren fényes megvalósításokat ért el. Általában az összes belga lapok egyöntetűen megállapítják, hogy Románia uralkodójának belgiumi látogatása a román nép felé fordított a belga közvélemény figyelmét. Nagy fontosságot tulajdonítanak annak a fejlődésnek, amely

Telket ajándékozott Őfelsége az angol-román társaságnak

LONDON, november 24. (Rador). Az angol sajtó hosszú cikkekben méltatja Őfelsége II. Carol király ajándékát a bucurestii angol-román társaság számára. Ez az ajándék egy értékes bucurestii telekből áll, amelyre felépítik az angol-román intézet palotáját. A Times közli az angol-román társaság megalapításának történetét, amely most a királyi ajándék révén anyagilag is megerősödik és újabb kulturális összeköttetés kiépítését jelenti Románia és Nagybritánia között.

a forgalmi szabadság helyreállításához. Azért senkinek befolyásolhatatlan magát spekulatív árfolyamemelkedéstől, amely legfeljebb csak arra jó, hogy a lei kiállja azt a tűzpróbát, amely szilárdítását igazolja. A lei viharos korszaka elmúlt, a fantáziának már nincs szerepe. Ami

Románia kereskedelmi és általában gazdasági téren felmutat.

A szeptember 2-án megkötött belga-román kereskedelmi egyezmény gyarapítja a két ország árucseréjét. Ezt a gyarapodást a lapok számszerű adatokkal támasztják alá. A „L'Indépendance Belge” nagyra értékeli azt az egészséges politikát, amelynek bevezetésével Románia uralkodója az országot megerősítette és biztos alapokra helyezte. II. Carol király azokat a vezető személyiségeket gyűjtötte maga köré, akik előtt az ország jövője mindennél előbbre való. Az ország vezetésének központjában maga az uralkodó áll, aki nagyszerű egyensúly politikát hozott létre. Őfelsége — írja a belga lap — nem zárt be maga mögött egyetlen kaput sem, így nyugodtan és bizalommal haladhat a kitűzött cél felé, amely az ország megerősödését szolgálja. Románia azon az uton halad, amely az európai országok között nagyon fontos szerephez juttatja. A „Le Matin” az eddigi megvalósításokkal foglalkozik részletesen és leszögezi, hogy Őfelsége katonai szempontból is megerősítette Romániát. A „La Flandre” megállapítja, hogy a fényes külsőségek között végbe ment fogadtatások azt bizonyítják, hogy ezáltal nem egyszerű udvariassági megnyilatkozásokról van szó, hanem

őszinte és lelkes rokonszenvtől,

amely II. Carol királyt nyugati utján végigkísérte. A „Gazette de Charleroi” Románia földrajzi leírásával foglalkozik, rámutat a földgazdag kincseire és az ország megszilárdult gazdasági helyzetére. Az „Echo de Bourse”, a belga közgazdaság legnagyobb sajtószerve Románia, Anglia és Belgium gazdasági és politikai helyzetével foglalkozik, végül kiemeli, hogy Belgium Románia iránti érdeklődése nagy mértékben megnövekedett. Az a spontán megnyilatkozó rokonszenv, amely II. Carol királyt belgiumi utján végigkísérte, azt bizonyítja, hogy a belga nép őszint barátja a román népnek. Majd a lap azzal zárja cikkét, hogy a két ország közötti politikai és gazdasági kapcsolatokat még szorosabbá kell tenni. Más lapok nagy fontosságot tulajdonítanak a román hadsereg kiváló megszerzésének, amely ugyancsak Őfelsége, II. Carol király személyes felügyelete alatt történik.

Egy Fuller nevű romforti munkameklői felesége fiú ikreket szült Őfelsége II. Carol király londoni tartózkodása alatt. A gyermekeket Károly és Mihály névre keresztelték. Románia uralkodója és trónörökösé tiszteletére. A királyi látogatás következményeként a londoni nők új kalapviselést kreáltak, amennyiben a hegyvidékek sápkáját lemásolták. amelyet Mihai nagyvajda viselt londoni tartózkodása alatt.

szerephez jutott, az a munka és a minden állampolgárnak kijáró munkaszabadság, a munka lehetőségének korlátlan biztosítása, mert arannyal is jobban szilárdítja meg egy ország gazdasági életét a dolgos kar, a munkaalkalom területeinek gátlás nélküli feltárasa.

Megszövegezték a francia-német barátsági nyilatkozatot

Chamberlain és Halifax Párisban. Pyrov délafrikai miniszter
Berchtesgadenben

Chamberlain a windsori herceggel tárgyalt

Páris, november 24. Az angol miniszterek a francia miniszterekkel délelőtt 10 órától fél egy óráig folytattak tanácskozásokat. A megbeszélések főtárgya a francia-német nyilatkozat volt, amelynek ügyében francia részről ma este hivatalos közleményt adnak ki. Bonnet külügyminiszter ismertette a tárgyalásokat, amelyek

a francia-német nyilatkozat-tervezet kidolgozását eredményezték.

Bonnet külügyminiszter nyilatkozata után Chamberlain miniszterelnök az angol kormány megelégedését fejezte ki a német-francia közeledés felett.

A Daily Express értesülése szerint Chamberlain miniszterelnök párisi tartózkodása során

megbeszélést fog folytatni a windsori herceggel.

Hangoztatják, hogy Chamberlain miniszterelnök mindig a legbarátságosabb viszonyban állt a herceggel, akinek barátai minden lehető elkövettek a találkozás megvalósítása érdekében.

EGY KELLEMETLEN INCIDENS

Szerdán este, amikor Chamberlain és Halifax Párisba érkeztek, kellemetlen tüntetés zavarta meg kis időre az innepélyes fogadtatást. Az állomásról több autóból álló menet az angol nagykövetség palotájához hajtott s az utvonalon mentén összegyűlt hatalmas tömegek állandóan ezt kiáltották: „Éljen Anglia! Éljen Chamberlain!”

A Lafayette és a Magenta utcák sarkán kisebb incidens játszódott le. Néhány tüntető kiabált és fűtyült, de

a tüntetés nem az angol miniszterelnök ellen irányult, hanem a rendőrök ellen,

akik a tüntetőket megakadályozták abban, hogy áthaladjanak az uttesten. A rendőrség 28 embert őrizetbe vett. Az utvonalon mentén elhelyezkedett hatalmas tömeg, amely jóval egy órával az angol miniszterelnök megérkezése előtt már

A szegény rokon

Írta: WILLIAM WILBERFORCE

A milliomos nagykereskedő nem volt lágyszívű ember. A ranglétra alsó fokán, mint kifutó kezdte a pályáját és mire az öt nagyvárosban árunakazakat fenntartó cég révén Angliában a vezetékneve is ismertté vált, míg gyermekeiben csak „Jack” néven szólították, ha egy szendvicset szalasztották a közeli büférébe, a szíve összezugorodott. Olyan kevés szeretetben volt része a hosszú ut emelkedőjén, amíg a magasba feljutott, hogy azt a helyet, amit mások leképez a gyöngérség, a szeretet forral el, nála embergyűlölet, vagy legalább is fáradt közömbösség töltötte be.

Agglegény maradt, mert nem ért rá nőkket foglalkozni, amikor pedig később erre is jutott volna ideje, már nem érdekelték.

A rokonait nem fogadta. Ha valamit kértek tőle, a leveleket a titkára olvasta el és kis alamizsnáktól eltekintve, az atyafiság panaszai és kérései hidegen hagyták.

Egy délelőtt a titkára bejelentette, hogy egy öreg hölgy nem hagyja magát elküldeni.

— A vezérigazgató ur nagynénje vagyok... az anyja nővére. Nem lehet, hogy ne fogadjon, csak mondja meg, nem pénzt akarok...

Morris tudta, hogy az ő Barbara néneje makacs és erőszakos asszonyság, akit nem könnyű lerázni. Tavaly egy ízben, mert nem fogadta a klub kapujában lesett rá addig, amíg már szinte hortány támadt.

— Hadd jöjjön be — mondta és amikor az összeszáradt néni belepert, Morris ezzel fogadta:

— Kedves, Barbara néni, nagyon sok a dolgom. Csak két percem van a maga számára, tehát mondja meg gyorsan, mit kíván?

Barbara néni régi, jó szokása szerint azonnal szokni kezdett. Igaz, hogy a titkár két óráig várt rá odakinn, mielőtt bejelentette, mert remélte, hogy megújna a várást és emegy. De végre mégis bejutott milliomos unokabácséhoz. Olyan izga-ot volt, hogy eltartott két percig, amíg meg tudott szólni, Morris idegesen dobott az asztal lapján, végre Barbara néni mégis rákezdte:

sorfolat állott, rendkívül lelkes óvációban részesítette Chamberlain miniszterelnököt és Halifax külügyminisztert.

DÉLAFRIKA HADÜGYMINISZTERE HITLERNEL

Berlin, november 24. Pirov, délafrikai hadügyminiszter csütörtökön kihallgatáson jelent meg Berchtesgadenben Hitler birodalmi vezér előtt. A délafrikai minisztert a berchtesgadeni Berghoff bejáratánál Ribbentrop külügyminiszter fogadta és ő kísérte fel Hitlerhez. A kihallgatáson jelen volt Ribbentrop külügyminiszter

A külföldi orvosi oklevelek felülvizsgálása eddig csak egyetlen temesvári orvost érint

Az egészségügyi minisztérium mellett működő bizottság, amely a külföldön szerzett orvosi diplomákat felülvizsgálja, Bucurestiben megkezdte működését. Jelentették, hogy több orvos diplomáját megsemmisítették és ezeknek rendelőit is bezárják. Suciú Eugen dr., a temesvári orvosi kamara elnöke ezzel kapcsolatban lapunknak a következő nyilatkozatot tette:

— A bizottság az 1919. óta szerzett külföldi diplomákat vizsgálja felül. Jelenleg az olaszországi és magyarországi egyetemeken szerzett diplomák felülvizsgálása folyik. Az Olaszországban szerzett orvosi oklevél csak abban az esetben jogosít gyakorlatra, ha az illető orvos Olaszországban

letette az államvizsgát is.

Vannak azonban Romániában egyes olasz diplo-

is. A déli órákban Pirov együtt ebédelt a berchtesgadeni kancellári palotában Ribbentrop külügyminiszterrel, majd délután Münchenbe hajtatott. Hír szerint Pirov szombaton Rómába utazik.

AZ USA ÚJABB NAGYARÁNYU REPÜLŐGÉP RENDELÉSE

Washington, november 23. (Rador.) Hull külügyi államtitkár sajtónyilatkozatot tett, a melyben megcáfolta azokat a híreket, mintha lépéseket tett volna Párisban és Londonban a német gyarmatok visszaadása ellen.

Johnson hadügyi államtitkár megerősítette azt a hírt, hogy a kormány szerződést kötött 3500 repülőgép legszirgósabb elkészítésére. Néhány hónappal ezelőtt 3500 új repülőgépet rendeltek. A 12 ezer repülőgép 650 millió dollárba kerül. Ezenkívül a kormány tankelhárító és légelhárító útegeket, valamint rohamkocsikat, automata-fegyvereket, gázálcokat is rendelt óriási mennyiségekben.

A MAGYAR HADSEREG LESZERELÉSE — MEGKEZDŐDÖTT

Budapest, november 24. Katonai körökben közölték, hogy a magyar hadsereg leszerelése megkezdődött. A cseh határ mentén összpontosított csapatokat az ország belsejébe szállították.

más orvosok, akik ezt az államvizsgát nem tették le. Ezeknek a diplomáját nem ismerik el nálunk és ezeket teljesen új szigorlatra utasítják. Amíg ennek nem tesznek eleget, addig nem folytathatnak orvosi gyakorlatot

Temesvárott is van egy ilyen orvos,

ez azonban eddig sem folytatott gyakorlatot.

— A magyarországi diplomás orvosoknak fel kell mutatni az úgynevezett cselédkönyvet, vagyis igazolniuk kell, hogy megfelelő klinikai és kórházi gyakorlatot végeztek. Ha ezt nem tudják felmutatni, akkor bizonyos tárgyakból új vizsgát kell tenniük. Eddig legfeljebb három tárgyból utasították ezeket vizsgára.

Suciú Eugen dr. kamarai elnök kijelentése szerint Temesvárott nem igen lesz olyan orvos, akinek gyakorlatát be kell szüntetni.

— Drága Jack... És újra zokogni kezdett, annyira meghatotta, hogy a híres, nagy milliomos, ő „Jack”-nek szólította. Annál kevésbé hatotta ez meg Morris-t, aki dühösen rászólt:

— Hagyd már abba a sirást, azzal nem jutunk előbbre. Nincs időm, hogy ezt a melodramát végigéltesszem. Ha akarsz valamit, mond el röviden, világosan. De előre kijelentem, hogy pénzt nem adok.

— Nem pénzről van szó, hanem a fiamról — tiltakozott az asszony.

— Nincs nálam állás üresedésben. próbálkozzatok meg másfelé.

— Ne haragudj, Jack, tévesen vagy informálva. Igénis megüresedett egy állás a könyvelésben. Az Isten fizesse meg a jóságodat, ha az én George fiamat alkalmazod.

Morris kidüllesztette a mellét és a szigorú erkölcs alapjára helyezkedett, mint mindig, ha nem a saját egyéni érdekéről, hanem mások sorsáról volt szó.

— Ki kell jelentenem — mondta —, hogy a rokonságot nem vehetem figyelembe, ha a vállalat érdekéről van szó. Egy állás betöltésénél csak az a mérvadó, hogy a pályázók közül ki a legalkalmasabb.

— Azt hallottam, hogy a nyáron felvették Alson Willit, a fiam volt osztálytársát, akinek egyetlen érdeme állítólag az, hogy a nővére Dolores Costanegra néven egyik mulatóhely tancsónője.

Morris az asztalra csapott és haragosan rászólt a nagynénjére:

— Ha a fiad azzal kezd a vállalatvaló kapcsolatot, hogy alávaló pletykákat terjeszt, akár mingvárt távozhat az innen, mert utálok a rágalma-zókat

Barbara néni nem volt ijedős természetű. A kezével legyintett és így szólt:

— De hiszen, csak úgy említettem. Igazán nem érdekel, hogy kivel barátkozik az a tancsónő, akit különben Alson Rebeca néven ismertem, amikor a vicinével, az anyjával együtt, a lépcsőházat szerettem. Engem csak a fiam sorsa érdekel, már a kérvényt is elhoztam. Tessék.

Morris dühösen kikapta a kezéből a kérvényt és az asztalra dobta, amint pedig az ajtó becsukódott Barbara néni mőzött, felvonta kettőtáncát és bedob-

ta a papirkosárba. De alig tette ezt, máris felébredt a lelkiismerete. Végre is ez a nő és a fia igazán az anyjának rokonai. Mégsem szépen viselkedik velük szemben. Lehajolt a papirkosárhoz, kivette a kettőfépelt kérvényt, összeillesztette és azután egy iv papírt véve ki a fiókjából, sajátkezével leirta elejétől végig és alája írta a fíu nevére. Majd becsegett a titkárt és odaadta neki a kérvényt, hogy vegye el a személyzeti osztály vezetőjéhez, akinek telefonon a következő utasítást adta:

— Ez a kérvényező fíu rokonom. De nem protezalok rokonokat a vállalat érdekeivel ellentétben. Tehát allapítsa meg, hogy a pályázók közül kiben van a legtöbb egyéni érték és azt vegye fel az állásra.

Egy nétel később Barbara néni újra beállított és zokogva panasolta, hogy az állást betöltötték, de nem az ő fiával.

— Ezt nem értem — mondta Morris, akit valóban meglepett, hogy a személyzeti igazgató annyira nem törődött az ő eléggé érthetően közölt kívánságával. Tudhatta volna, hogy a nagy pártatlanság nála csak szóbeszéd.

Behívta az igazgatót és megkérdezte: — Mondja, mi az oka, hogy a rokonom, akinek a kérvényt magának átadtam, nem volt alkalmas az állás betöltésére?

Az igazgató furfangosan mosolygott és így szólt:

— Ez nagyon érdekes dolog. Forbes George, akinek a kérvényt, a bizonyítványával együtt, nekem be tetszett küldeni, valamennyi pályázó közt a legalkalmasabbnak látszott az állásra. A bizonyítvány elsőrendűek, két jó cégtől leírták a pályázót, de a legjobb minősítéssel és meleg ajánlással bocsátották el. De mivel utasítani tetszett engem, hogy feltlenül a legkiválóbb egyéni értékre legyek figyelmenl, egy kiváló grafológussal megvizsgáltattam az írást. Ugyanezt tettem a többi pályázóval is. Az ön által beküldött kérvényre vonatkozólag a grafológus azt közölte, hogy a kézírásból a következőket állapította meg: az, aki ezt a kérvényt írta, ellen-szenves, kétszínű, jellemetlen ember, bünye hajlamos, a tisztesség iránt nincs érdeke, durva és öszeférhetetlen.

Izvooreanu az óriási devizacsempészség főtettese azért jelentkezett, mert nem bírta tovább az üldözést

7 millió értékű arany, 9 millió román péz és félmillió idegen valuta egy vascsőben

Bucuresti, november 24. A főváros, valamint Bacau város rendőrsége napok óta nyomoz az általános ismert Izvooreanu-féle posztógyár tulajdonosainak nagyarányú csempészesi ügyében, a feltűnést keltező esetről főbbizben irtunk, aszerint, hogy a hatósági vizsgálat mit eredményezett. Több millió tételről van szó és érthető, hogy ez a nagy valutacsempészség hatalmas érdeklődést kelt. Avram Smilovici Izvooreanu gyáros a devizacsempészség tulajdonképpeni értelmi szerzője az első leleplezés és tettenérés után eltűnt Bacauból, úgy, hogy nem lehetett megtalálni. Mint a vizsgálat megállapította, Bucurestiben tartózkodott, ahol sűrűn változtatta lakhelyét, hogy ily módon vezesse tévútra nyomozóit. Először az „Esplanade” szállodában szállott meg, ahol fényesen berendezett lakosztályt bérelt. Amikor tudomására jutott, hogy a devizacsallási ügy minden részletét ismeri már a rendőrség, szükségesnek tartotta mielőbb eltávozni a szállóból. Ekkor hol fővárosi rokonainál, hol pedig

Lipsicani-uccai üzletük pincéjében bujt meg és az éjszakákat is ott töltötte. Egy alkalommal telefonálni akart édesanyjának, aki szintén Bucurestiben tartózkodik, azonban amikor a telefonon át idegen hangokat hallott, nyomban letette a hallgatót. Eppen ezekben a percekben tartózkodott édesanyja lakásán Voiculescu főügyész és Popescu-Copaceni bíró. A főügyész ezen a nyomon haladva hamarosan kelepébe esett Smilovici-Izvooreanu. Tudta, hogy anyját ismételen fel fogja hívni, ezért elrendelte, hogy minden telefonbeszélgetést, amely ezen a vonalon történik szigorúan ellenőrizni kell. Feltevésében nem is csalódott, mert Smilovici újból megpróbált beszélni anyjával, akivel ez alkalommal közölte, hogy este 11 órakor legyen a Bacau felé induló Rapid vonatonál, ő majd egy másik állomáson száll fel. Megnyugtatta az idős asszonyt, hogy legyen nyugodt, mert a pénzt H. Pisser, I. Osiás, Naftile User tisztviselői már felvették az egyik bankpénztártól és az birtokában van.

Ez az összeg 16 millió lei.

Az ügyész elrendelte valamennyi Bucuresti környéki kisebb állomás ellenőrzését, egyben pedig elrendelte, hogy Carola Smilovicit, a posztógyáros anyját egy rendőrtiszt is „kísérje” el Bacaubá. Ugy látszik Smilovici-Izvooreanu megsejtett valamit, mert

nem ült vonatra, hanem gépkocsit fogadott, amellyel Bacaubá hajtatott. Itt aztán már könnyű dolga volt a rendőrségnek, mert Avram Smilovici-Izvooreanu látva, hogy nincs menekvés önként megadta magát. Mielőtt azonban jelentkezett volna, levelet irt, amelyet az ilfovi ügyészségnek címezett és ebben kijelentette, hogy

nem bírja már tovább az üldözést és az örökös bujkálást, ezért önként átadja magát a hatóságoknak. „Min-

den velem szembenjövő emberben rendőrt látok. Odajutottam, hogy már a saját árnyékomtól is remegek”, — írja az ügyészséghez címzett levelében. A kiküldött rendőrtiszt Smilovici-Izvooreanu letartóztatása után értesítette az ilfovi ügyészeget, hogy a csempésztársaság legveszedelmesebb tagja is kézre került. Voiculescu főügyész és Popescu-Copaceni bíró ekkor a Creditul Roman bankba hajtatott, ahol Smilovici-nak külön, „bérelt” pénzszekrénye volt. Ezt a pénzszekrényt azonban, amint az várható volt, üresen találták. A többi pénztárcákban, ahol a Smilovici testvéreknek letételekhez lett pénzüket, az egész általuk befizetett összeget lefoglalták.

A bacauai ügyészség és vizsgálóbíró gyorsított menetben folytatják a tanuk kihallgatását. A tartalmas jegyzőkönyvekből kitűnik, hogy a társaságnak az volt a célja, hogy nagymennyiségű devizát és aranyat a bacauai vámhivatalnál feladva, továbbítsanak külföldre,

Egy acélsőben két millió lei értékű arany, 500 ezer lei értékű idegen valuta, valamint 9 millió lei román péz volt elrejtve.

Az acélsővet formai hibák miatt nem küldhették ki, mivel nem tudták felmutatni a vám vezérigazgatóságának engedélyét, amely nélkül semmit sem lehet exportálni. A vádirat, amely most készül, bíróság elé állítja a Smilovici fivéreket és mindazokat, akik akár közvetlenül, akár pedig közvetve részei voltak a devizacsempészesi kísérletnek. Az érdekes ügyben november 28-án hoznak ítéletet. Eddig a védőügyvédek kellőképpen áttanulmányozhatják az ügyiratokat.

Megvakulnak a foglyok a szörnyű barcelonai börtönhajókon

Megdöböntő tudósítás a modern pokolról

London, november 24. Több, mint egy esztendei rabtság után az angol kormány ismételt közbelépésére a barcelonai kormány szabadon bocsátotta Edwin Lance kapitányt, aki a spanyol polgárháború kitörésekor a madridi angol követség tiszteletbeli katonai attaséja volt. Lance kapitányt a barcelonaiak a francia határra szállították és örökre kiutasították a köztársasági területről.

Lance kapitány bebörtönzésének története izgalmas regény. Az angol katonatiszt mintha csak Orczy bárónő „Vörös Pimpernel”-jének a mása lett volna Spanyolországban. A kapitány több mint 200 spanyol arisztokratát csempészett ki

paratlan vakmerőséggel a köztársasági területéről. Madrid és Barcelona titkos rendőrsége lázasan kutatott a „Vörös Pimpernel” után, de csak több, mint egy esztendő után sikerült megállapítani, hogy a titokzatos embercsempész Lance kapitány.

Ekkor letartóztatták és a barcelonai kormány utasítására a legborzalmasabb börtönben helyezték el: a barcelonai kikötőben álmásozó „Uruguay” börtönhajó legsötétebb cellájában. Több, mint egy esztendőt töltött Lance kapitány a köztársasági fogságában és ezalatt

csak az angol követség tagjai kereshették fel néha rövid, félórás beszélgetésekre.

Lance kapitányt a köztársaságiak vesztörvényszék elé állították és halálra ítélték. Az angol kormány közbelépése

legalább a kivégzést meg tudta akadályozni.

A barcelonai kikötőben az Uruguayon kívül még két másik börtönhajó is áll: az Argentina és a Villa Madrid. Ezeket a köztársaságiak azért csoportosították éppen a barcelonai kikötőben, hogy így mintegy tuszokul tartják őket a nemzetiek repülő támadásainak elhárítására. Mind a három hajón kizárólag politikai foglyokat tartottak elzárva, abban a reményben, hogy ezeknek az életét Franco repülői kimélni igyekeznek majd.

Lance kapitány szabadulása után elmondta, hogy a barcelonai kormány az orosz cseka mintájára külön terrorszervezetet állított fel, a Servico Investigacion Militar, amely ma már hatalmasabb a kormánynál is. A SIM törvényen feül áll és Gonzales Pena, a barcelonai kormány igazságügyminisztere nyíltan be is ismerte, hogy ezzel a szervezettel szemben teljesen tehetetlen.

Az Uruguay, Argentina és a Villa Madrid börtönhajók szintén a SIM fennhatósága alá tartoznak. Leirhatatlan a foglyok helyzete a börtönhajókon. Férfiakat, nőket és csecsemőket világítás nélküli, szellőztelen lukakban tartanak elzárva és olyan nagy a zsufoltság a börtönhajókon, hogy mozogni sem lehet.

A foglyok egy része megvakult,

mert több, mint két esztendeje ülnek már kóromsötét cellákban.

Egy előkelő spanyol arisztokrata hölgy, aki szintén hónapokat töltött az Uruguay fedélközében, ott halt meg a börtönhajón, mert a SIM ügynökei még a haldoklót sem voltak hajlandók partra engedni.

A börtönhajókon nem lenne hiány orvosokból, mert a köztársaságiak összefogdosták Barcelona legkiválóbb speciálistáit, akiket nem tartottak politikailag megbízhatónak, de a foglyorvosok sem segíthetnek a börtönhajók betegein, mert

nem adnak nekik gyógyszert és fertőtlenítőt.

A börtönhajók ellen már számtalan tiltakozás hangzott el a külföldi kormányok részéről, hiába.

A népszövetségi palota

**Vasárnap,
november 27-én
Józsefvárosban**

Csak 5 darab tűzifát,

ócska ruhaneműt, játékszettet kérünk szegényeink számára. Gyűjtőkocsik jönnek a jószívű adományokért IV. Ker. Katolikus Női Misszió

BABONÁKAT VÁSÁROL AMERIKA SZÁMÁRA MAGYARORSZÁGON EGY FIATALEMBER

A VILÁG LEGFURCSÁBB FOGLALKOZÁSA, AMELLYEL SOK PÉNZT LEHET
KERESNI. — LEGENDA MINT EXPORTCIKK

Székesfehérvár, november 24. Porral és sárral borított kis sportautó állt meg az egyik fehérvári csomagok borítottak, amelyek közül csak nagy úgycsomagok borították, amelyek közül csak nagy úgycsomagokkal bujt ki egy magas, vállas fiatalember. Ez a fiatalember Horváth J. Elemér, a világ egyik legfurcsább foglalkozását folytatja: ő az

első és egyetlen kiváltásos babonagyűjtő,

aki nem tudományos szenvedélyből, hanem üzleti szempontból dolgozik. Ez a furcsa üzleti vállalkozás saját bevallása szerint szépen jövedelmez.

Horváth J. Elemér bányászcsaládból származik. Édesapja még a világháború előtt kivándorolt az Egyesült Államokba. Egyetlen fiát, gyakorlati amerikai szellemben nevelte.

Néhány esztendővel ezelőtt édesapját hazahozta a honvágy és vele jött a fia is, aki idehaza a pécsi egyetemre iratkozott be, de tanári oklevélét már nem szerezte meg, mert anyagi bajok kenyérkeresetre szorították. Horváth J. Elemér nem azért nő fel Amerikában, hogy megijedjen egy kis vállalkozástól és szétnézett a magyar „piacon” — mivel lehetne biztosan megkeresni a kenyerét. Így jutott el fantasztikus ötletéhez. A gyakorlatilag azóta, hogy a fantázia gyakran a szerencse forrása.

AZ ELSŐ MEGRENDELÉSEK

Első megrendelői a filmgyárak voltak, amelyek elismerték a „fiatal Amerika” babonaszegénységét

speciálisan amerikai ízlésre készült filmjeikben használták fel a megvásárolt babonákat. Tucatnyi filmre szállított a babonaexportőr élő, évszázados hiedelmeket a hatujjú gyerekről, aki hetedik születésnapján meglátja a halál aznapi listáját, a holdfényben szedtet, kutyatejfürdőt, ami gyökérrel keverve bizonyos ígék kíséretében elmulasztja a fülzugást és egy napos özvegy házjaláról, ami biztosan megövi minden adósságesinálástól.

A filmgyáraknak egyetlen kikötése az volt, hogy a babonáknak élő babonáknak kell lenni, szóval olyanoknak, melyek ma is gyakorlatban vannak. Horváth J. Elemér tehát vette a sátrófáját és jarni kezdte az országot. A gyűjtés maga persze roppant körülményes volt. Nemcsak a babona „szövegét” kellett pontosan feljegyezni, hanem meg kellett állapítani a babona életkorát is, mert ez az „exportcikk”

annál értékesebb, minél öregebb.

A kiviteli életkor háromszáz esztendőnél kezdődött. Komoly pénzt fizettek egy-egy törökori babonáért, még többet, ha gyökere öt-hatszáz, vagy még több évre nyúlt vissza. A szöveg és az életkor mellett ügyekezett Horváth J. Elemér valami tárgyi függőleket csatolni a küldeményhez s nem volt szűkmarku, hiszen minden költséget fedezték a megrendelők.

EGY EZERDOLLÁROS BABONA

Horváth nem győzte hangsúlyozni, hogy a babonakutató és exportőr munkája kényes és diszkrét. Hosszas faggatás után elmondotta egyik üzletének történetét, amikor egy tősgyökeres zalai babonát adott el egy nevezetes amerikai bankárcsalád legfiatalabb lánytagjának. A babona hősé egy híres zalai javasasszony, aki 1700 körül élt. Ez a javasasszony a babona szerint egy ma már kihalt grófi családból származott, ahonnan származtak, mert boszorkány hírébe keveredett.

A fiatal grófkisasszony elhagyta a kastélyt, pórruhát biftött és Viseli Velma néven bűbajos dolgokkal kezdett foglalkozni. A nevezetes boszorkány Keszthely környékén lakott, hatalmával megrentotta a grófi családot, nővérei, akik kiüldöztek, megalkotta, hogy születendő gyermekeit melléből, azon a napon, amikor betöltik 18. évüket,

bolbor nőjűn, amint véres boggyók teremnek

A babona életrajza szerint a szörnyű átok meg is fogant, Viseli Velma unokaháza és azok leszármazottai 18. évük betöltését megelőzőleg eltűntek a külvilág elől, csak hetek múlva kerültek elő, lesoványodva, beteg. Egészségüket csak egy év múlva nyerték vissza, de aztán mindegyik példafiatlanul hosszú életű lett.

Utánanézem. — mondja a babonagyűjtő — való igaz, hogy a kihalt grófi család nőtagjai mind 95—106 éves korukban haltak meg. Ennek persze

semmi összefüggése sincsen a babonával, de megrendelőmet hihetetlenül büszkeséggel töltötte el s vételárként 1000 dollárt fizetett.

SAVANYU JÓSKA TÜKRE

Az alföldi és tiszaháti gyűjtés legnagyobb része a filmgyárak kezébe került. Igazi, személyi használatra szánt babonák igazi aranybányájára a Dunántul dombjai között bukkant Horváth J. Elemér. A magyar ember egy formázta, alakította évszázadok során a babonát, hogy azokból valóságos irodalmi mű született. Természetesen tudományos értéke is van a gyűjtésnek, az egyszerű paraszti babona igen sok helyütt észrevétlenül kapcsolódik mitológikus adatokkal.

Horváth gyűjtése nagyüzemmel fejlődött. A balatoni kecskekörömből például kiloszámra vásárolt s azt mint talizmán bocsátja áruba. Minden kecskeköröm mellé nyomtatva mellékel angol nyelven a legendát.

Tihanyban hallott egy történetet Savanyu Jósikáról, a grófi betyárról. A tihanyi Savanyu barlang lefénnyképezésével kezdődött a nyomozás, majd lefilmezte azt a vén tihanyi halászt, aki az első nyomot adta. Egy Zirc melletti pusztán akadt az öreg tanyás emberre, akinek apja személy szerint ismerte a nagy haramiát, sőt őrizett egy faragott, tokos tükröt, ami az öreg szerint Savanyu tulajdona volt. Állandóan a nyakában hordta. Kis vászonzacskóba kötve s amíg az az inge alatt volt, addig — saját hiedelme szerint — nem fogta fegyver. Való, hogy Savanyu sohasem sebesült meg, de

egyszer a szeretője elárulta a veszprémi panduroknak, éjszaka lelopta nyakáról a tükröt és Savanyu másnap fogságba esett. Áruló szeretője a vén tanács apjának huga volt, akit a betyárokkal tartó család kivert. A tükrő megmaradt és súlyos pénzekért sikerült meg is vásárolni. Most ott nyugszik a sportautó egyik bórdobozában, mint a gyűjtemény egyik legnevezetesebb darabja.

A LEGSZEBB PELDANY NYOMÁBAN

Bucszáskor elárulta Horváth J. Elemér, hogy gyűjteményének egyik legszebb eredményét hajszolja most, ha az meglesz, akkor összekapcsol és az egész gyűjteménnyel kimegy Amerikába.

Ez az utolsó diszpédány babona valahol Csóka. kö község körül rejtezik. Szövegéről már annyit tud, hogy a csókaik váromhoz fűződik, amelyben nem sokkal a tatárírók után

egy jószágáról nevezetes grófnő lakott,

akit szerelmével üldözött egy német vértestisz. A német, nehéz katonák és a pogány villongások idején jöttek be az országba, majd a béke helyreállítás után rablólovagok gyanánt éltek. Ez a vértestisz, aki a csókaik grófnőt üldözte, minden eszközt megragadott, hogy a közelébe jusson. A szép grófnőn kívül annak vagyonára is fájhatott a fogás egy alkalommal be is tört a csókaik várba. Az aszszony azonban elmenekült előle és bevette magát a csókaik vár alatt húzódó labirintusba, kincseivel együtt.

A vértés haragjában leromboltatta a várat és a szép grófnő odaveszett. Kincseinek a helyén, a babona szövege és régi babona-hagyományok szerint,

minden Szilveszter éjszakán lógnak csapnak föl.

A kincsek azonban megvannak, mondja a babona, azt mindig egy féleszű kondás őrzi. Csóka környékén emberemlékezet óta mindig volt féleszű kondás. Egy évvel ezelőtt meghalt az utolsó és éppen a napokban vett hirt Horváth J. Elemér, hogy Kápolnáról odaköltözött egy epileptikus, gyengeelméjű kondásfény, aki naphosszat a csókaik vár körül kóborol. Ezt a légnényt keresi most a babonakeres. kedő

Botránysorozat a londoni éttermekben — orvosi tanácsra

London, november 24. Az utóbbi időben sorozatos botránnyok játszódtak le az előkelő éttermekben. Az éttermek személyzetét megdöbbentve tapasztalta, hogy egyes vendégek minden ok nélkül feltűnést keltő jeleneteket rögtönöznek. Ezek a botránnyok jelenetek természetesen nagy visszatérzést keltenek az exkluzív éttermek közönsége körében és károsan befolyásolják az éttermek forgalmát.

A botránnyosok előszeretettel tisztelik meg látogatósaikkal London egyik legdrágább éttermét, a Café de Paris. Ebben a helyiségben a vacsorához estélyi ruhát öltenek a hölgyek és szmokingba öltöznek az urak, akik dusszandag amerikaiakból és a londoni pénz- és szülési arisztokrácia tagjai közül kerülnek ki.

A mult héten az estélyi ruhás közönséggel zufoolt étteremben megjelent egy ucai ruhát viselő férfi. Az üzletvezető feltűnést nélkülül ki akarta távolítani az ucai ruhás vendéget és ezért közölte vele, hogy minden asztal foglalt. A vendég azonban hangosan rátamadt az üzletvezetőre és kijelentette, hogy nem hagyja el a helyiséget, mert üres asztalokat lát. Fenyegetését be is váltotta és helyet foglalt az egyik asztalnál. A személyzet, hogy a botránnyot elkerülje, nem tessékelt ki az étteremből, hanem udvariasan kiszolgálták. Amikor azonban a vacsorát feltálatlák,

újabb és még károsabb botránny tört ki.

A vendég feltűnést kelte kifogásolta a felszolgált ételeket, magához hivatta az üzletvezetőt és a vendégek figyelmét magára vonva adott kifejezést méltatlanságának és felháborodásának. Az üzletvezető hiába magyarázkodott, a vendég egyre mérgesebb lett, vaskos gorbomaságokat vágott a fejéhez, majd pedig kiifizette a számlát; és anélkül, hogy boraválót hagyott volna hátra, hangos szikozódások közben eltávozott.

Néhány nap múlva a jelenet megismétlődött. Ezúttal azonban

egy másik ur csinálta a botránnyot,

még pedig hasonló körülmények között. Két nap múlva ismét zajos botránny játszódtott le a Café de Paris finom éttermében. Az üzletvezető esténként már a félelemtől resztelve jelent meg az étteremben, ahol járványzerűen ismétlődtek az okatlan, szellemetlen botránnyok.

Egyik este azután az üzletvezetőnek földbe győ-

keredett a lába: az egyik asztalnál szmokingban ült az a vendég, aki a botránnyalvinet elindította. Ezúttal azonban feltűnést nélkülül viselkedett, halásan megköszönte a pincérek udvariaságát, a vacsora végén a sápadó üzletvezetőt magához kéréte,

kifejezte legteljesebb elismerését a kiszolgálás és a látványosságokról.

Fejedelmi boraválót tett az asztalra, majd pedig a hűledező üzletvezetőnek a következő magyarázatot adta:

— Elmészést kell kénem multkori botránnyos viselkedésem miatt. Ennek azonban nem a kiszolgálás, vagy a vacsora volt az oka, hanem kizárólag orvosom tanácsa. Egy londoni pszichoanalitikus lelküdhetetlen félnétségemből akart kigyógyítani. Miután kianalizálta beteges félnétségem okát, azt az utasítást adta, hogy nyilvános helyiségekben csináljak botránnyot, ilyen radikális módon sajátítsam el az erőles fellépést és ha ez sikerül, végképpen legyőzöm félnétségemet. Tanácsát követtem, az önköz éttermét választottam ki a radikális kura színelheliül és hálás vagyok önöknek, mert a botránny visszaadta önbiizalmamat, legyőzte félnétségemet, most már normálisan viselkedem.

Kiderült, hogy a nyilvános helyiségekben az utóbbi időben lezalott botránnyok hősei a pszichoanalitikus páciensei voltak.

Az orvos tanácsára csinálták a botránnyokat, hogy beteges félnétségükből kigyógyuljanak.

A sikeres gyógyeljárás felbuzdulva az orvos valóságos rendszerre tette a botránnyokat, amelyek segítségével befejezte sikeres gyógykezelését. Az éttermek tulajdonosai azonban véget akarnak vetni a pszichoanalitikus eredeti gyógymódjának és feljelentést tettek ellene a rendőrségen. Ilyen ügy még nem került a hatóságok elé. A hatóságok felszólították az orvost, hogy ne rendezessen botránnyot tegeivel, az orvos viszont azzal érvelt, hogy hivatalosa érvelmében a legsikeresebb gyógyeljárását alkalmazza pácienseinél és miután a nyilvános botránnyok visszaadták a betegesen gyáva emberek önbiizalmát és biztos fellépését, továbbra is ragaszkodni kénytelen ehhez a gyógymódhoz. Azt viszont pácienseire bizza, hol csinálják a botránnyot.

Az éttermek vezetői most izgalommal várják, hol keres gyógyulást gyávaasága ellen a pszichoanalitikus legujabb páciense.

DÉLI HIRLAP

Automata telefonszáma: 28-10.

Szerelmi házasságot köt a legkisebbik olasz királyleány

Zita királyné öccse a vőlegény

Róma, november 24. Egész Olaszországban egy örömet keletkezett az a rövid, hivatalos közlemény, mely nyilvánosságra hozta Mária savoyai hercegné és Lajos bourbon-pármái herceg eljegyzését.

Mária hercegnő az olasz uralkodópár legfiatalabb leánya. Nővérei közül, mint ismeretes, Gianna hercegnő Borisz bolgár cárhoz ment feleségül, Mafalda hercegnő a hesseni herceg felesége, Ildaranda hercegnő pedig gróf Calvi di Pergolozzo herceg feleségül. Az olasz közvéleményben egy idő óta az híresztelték, hogy a legfiatalabb olasz királyleány részére valamelyik uralkodócsalád tagjai közül választanak férjet. Ez a híresztelés most alaplannak bizonyult, mert Mária hercegnő eljegyzésében dinasztikus szempontok nem játszottak szerepet.

Tisztán szerelmi házasságról van szó.

A menyasszony huszonnégy éves, a vőlegény harminckilencedik életévében van. Lajos bourbon-pármái herceg Róbert bourbon-pármái herceg huszár gyermeke közül a tizenhetedik. Róbert herceg 1854-ben született és 1907-ben halt meg. Róbert még csak ötéves volt, amikor családját, a pármái uralkodócsaládot detronizálták. Először Mária Pia bourbon-szicíliai hercegnőt vette feleségül, akitől négy gyermeke született, második felesége, a még fiatalabb is élő Mária Antónia portugál infánsnő,

tizenkét gyermekkel ajándékozta meg.

Lajos herceg ebből a második házasságból született, a testvére az elhunyt Sixtus hercegnek és Zita királynénak.

Az olasz királyi család nyári rezidenciája, San Rossore, mindössze néhány kilométernyire van Pisanótól, a bourbon-pármái hercegek kastélyától. Az uralkodóház és a hercegi család gyermekei nyáron sokszor találkoztak. Mária hercegnő San Rossore-ban ismerkedett meg a nála 15 évvel idősebb Lajos herceggel, sokat sportoltak együtt és sokszor során bensőséges vonzalom keletkezett közöttük, amelyet most idillikus szerelmi házasság koronáz meg.

Mária hercegnő klasszikus nevelésben részesült és több modern nyelvet tökéletesen beszél. Razonos és zenéért, maga is kitűnően zongorázik és sellőzik. Nagyon gyakran lehetett látni Rómában nyilvános hangversenyeken és ilyenkor a közönség, melynek dédelgetett kedvence, mindig meleg óvásban részesítette.

Az eljegyzés hírére kitörő örömmel fogadta a nép és most izgatottan várja a fényes királyi esküvőt, amelynek időpontját azonban még nem közölték a nyilvánossággal.

Revízió alá veszik a hirhedt Hofrichter kapitány bűnperét

Állítólag ártatlanul ült tizenöt évet börtönben a régi osztrák hadsereg tisztje

Bécs, november 24. Érdekes 33 év előtti pernek az újrafelvételét határozta el a bécsi törvényszék. Az ügy előzményei 1905. október 21-re vezetnek vissza, amikor Mader Richard kapitányt holtan találták lakásán. Az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy a katonatisztet cianid mérgezték meg. Ugyanakkor egy Charles Francis által aláírt levelet is találtak a kapitány szobájában, amelyben a levélíró néhány „szerelmi pilulát“ ajánl Mader kapitánynak idegcsillapítónak.

A pilulát a levélhez mellékelten el is küldte. A hatósági vizsgálat azt is kiderítette, hogy Mader Richardson kívül más tizenkét tiszt is kapott hasonló küldeményt. Az ügy olyan nagy port vert fel, hogy maga Ferenc Ferdinánd trónörökös személyesen érdeklődött iránta. Charles Francis kiletét azonban nem sikerült kideríteni. Később mégis úgy látszott, hogy nyomára akadnak a tettesnek. A gyanú Adolf Hofrichter kapitány ellen irányult, aki 13 tiszt társával együtt jelentkezett törzstiszti vizsgára a katonai iskolában. A vizsgán Hofrichter kivételével valamennyien átmentek. Kétségtelen, hogy a vizsgán elbuktatók tiszt bosszúból akarta megmérgezni többi tiszt társát. Hofrichter nyaka körül egyre jobban szorult a hurok. Megállapítást nyert, hogy a levél írása egyezik az ő íráásával. A postahivatalban, ahol a leveleket és a mérget feladták a tisztviselő mindenben egyező

személyleírást adott Hofrichterről — és csak annyiban volt eltérő a vallomása, hogy szerinte a feladó haja szőke volt, valóságban Hofrichternek barna volt a haja. Hofrichtert letartóztatták és rövid tárgyalás után

husz évre elítélték.

Tizenöt évvel később általános közkegyelem következtében kiszabadult és egyik bécsi nagy könyvkereskedésben kapott tisztviselői állást, egyik napon közölték vele, hogy egy Max Winter nevű újságíró szeretne vele beszélni. Ez az újságíró tizenöt évet át magánaton nyomozott az igazi tettes után, mert meg volt győződve róla, hogy Hofrichter ártatlanul bűnhődött. Ezt, a tizenöt év utáni személyes találkozás alkalmával közölte is a börtönből kikerült tisztlet és névszerint megnevezte a tettest is. Az illető azonban az egyik előkelő bécsi család sarja volt és nem mert nyíltan leleplezni. Amikor ezt a gyanúját közölte a hatóságokkal is, ott azt a tanácsot kapta, hogy legjobban teszi, ha mélysegesen hallgat az egész ügyről. Időközben Winter Amerikába távozott és így a tettes szabadon mozoghatott, később pedig el is tűnt. A jelenlegi nemzeti szocialista uralom azonban nem hagyja annyiban a dolgot, hanem elhatározta, hogy újra tárgyalatja a pert, amelyen a ma is Amerikában élő Max Winter, mint koronatanu jelenik meg. Német jogászörökben nagy érdeklődéssel tekintenek a tárgyalás elé.

Szabott áron angol férjet szállított emigrált zsidó nőknek egy londoni ügynökség

Az expressz-férj ára: 60 font és egy öltözet vadonatúj ruha

London, november 24. Londonban leleplezték egy ügynökséget, amely kizárólag azzal foglalkozott, hogy borsos jutalék ellenében angol férjet szállított Németországból emigrált zsidó nőknek. A titkos ügynökség üzemeltetését és világitását helyezte most egy bűnügyi tárgyalás az Old Bailey bírósága előtt.

A bűnper vádoltja William Fordham 54 éves munkás volt, akit tulajdonképpen kettős házasságért vontak felelősségre, mert 1913-ban kötött első házassága, melyből nyolc gyermeke származott, még érvényben volt, amikor október 12-én újból megnősült.

Fordham a tárgyaláson azzal védekezett, hogy második nősülése tisztán látszatházasság volt.

— Munkaközben — mondotta — hozzánk lépett egy jólöltözött férfi és megkérdezett bennünket, hogy

akarunk-e könnyen hatvan fontot keresni. Amikor érdeklődtünk, hogy miről van szó, felvilágosított bennünket, hogy egyszerűen meg kell jelennünk az anyakönyvi hivatalban és egy látszatházasságban el kell játszsanunk a vőlegény szerepét. En vállalkoztam a dologra. Ekkor a férfi elvezetett egy irodába és aláírtam a szerződést, mely szerint fíradtságomért hatvan fontot és egy öltözet vadonatúj ruhát kapok. Köteleznem kellett magamat, hogy az esküvő után azonnal faképnél hagyom új „feleségemet“. Ne-

kem azt mondták, hogy egy német grófnő lesz a menyasszonyom, aki mindenáron angol állampolgárságot akar magának szerezni. Kiderült azonban, hogy egy Mayer Emma nevű zsidónővel kellett házasságot kötnöm.

— Kérem — panaszkodott a vádlott, — engem is becsaptak, mert

az esküvő után csak 35 fontot fizettek ki

és azt mondták, hogy a hátralékos 25 fontot majd később kapom meg. De azóta nem jelentkeztek.

Fordham ügyében a tárgyalást elnapolták.

A rendőri nyomozás során kiderült, hogy a férjszállító bünszövetkezet kiterjedt szervezettel dolgozott. Az angol hatóságok elhatározták, hogy most erélyes intézkedésekkel véget vetnek a zűgügnökök veszedelmes üzemének.

A világ minden tájáról

DR. HORSLEY angol orvos, aki dorseti kórházban működik, az angol lapok jelentése szerint több esetben sikeresen feltámasztotta „netabal“ nevű készítményével az elveszett emlékezőtehetséget. A szert injekciók alakjában viszi be a beteg szervezetébe. A találmány igen nagy feltűnést keltett orvosi körökben, hiszen az emlékezőképesség hírtelen elvészése egyike volt az orvostudomány megoldásra váró legnehezebb problémáinak.

KÜLÖN ISKOLÁT KAPOTT az alumínium Franciaországban. Chambéry-ben most nyitottak meg egy új technikai főiskolát, amelyen csupán az alumíniumra vonatkozó ismereteket fogják tanítani. Azért választották Chambéryt az iskola székhelyéül, mert környékén több alumíniumgyár és alumíniumkutató laboratórium van.

VERA HARDING ÉS ANNA KEENIN, két fiatal, csinos ausztráliai leány 2500 mérföldes biciklitúrat tett Pert-től Sidney-ig. A 2500 mérföldes út utolsó állomására, Sydneybe gondosan puderezott arccal, ruzsuzott szájjal és lakkozott körömmel érkeztek meg.

A VILÁG LEGELSŐ négy lábú ejtőernyős ugrója Aza, a rosztovi repülőklub juhászakutya. Azát már kölyökkorától fogva tanították ejtőernyőugrásra. Régebben emeletlekről dobták le, ma már ejtőernyővel felszerelve parancsszóra azonnal leugrik a repülőgépről is.

A SCALA parádés filmje!

Szombattól kezdődőleg kerül bemutatásra a minden képzeletet felülmúló, csodálatos teljesítményű, németül beszélő film

4000 táncosnő exotikus táncai, 500 cigány- és tatár-táncos fantasztikus táncai, 30.000 kosztüm, 25.000 figura, romantika, szerelmek, szépség, minden képzeletet felülmúló pizsamaparáde, ezer kadét felvonulása. HAJMÁSSY ILONA bemutatkozása, NELSON EDDY szerelmes dala. ELEANOR POWELL boszorkányos táncalcais egy-egy epizód a SCALA szombati premijén. A rendkívüli érdeklődésre való tekintettel kérjük a n. é. közönséget, hogy jegyeiről idejében gondoskodják! Egész nap jegyélvétel. Telefon 2379. — METRO-journál külön kiadása. Öfelsége és Mihai nagyvajda londoni tartózkodásáról készült felvételek.

EZ AMERIKA!

A születésnap dal — Boy, aki hátul bekapcsolja a ruhát — Ami biztos az biztos — Azonnal löni! — New York éjjeli nyugodalma — A Mars-pánik,

Newyork, november 24. Egyik barátomnak tegnap volt a születésnapja. Reggel kilenckor megszólalt szobájában a telefon s amikor megkérdezte ki beszél, Amerika egyik legszebbhangú énekesnője elénekelt neki a „Happy Birthday” című hagyományos születésnap dal. Persze hanglemezről volt szó, ugyanis a Western Union nevű postavállalat, kíváncsra, csekély összegért bárkinek ilyen módon gratulál.

★

A Western Union különben egész másfajta szolgálatokra is berendezkedett, mondhatni minden elképzelhető szolgálatra. Newyorkban ugyanis millió és millió férfi és nő lakik magánosan kis lakásokban, szállodai szobákban, mert a háztartási alkalmazottak megfizethetetlenek. Az ilyen magános lelkek előfizethetnek a társaságnál arra, hogy a küldöncök naponta kétszer leviszik a kutyákat sétálni az utcára. Egyedül élő hölgyek pedig, ha estélyi ruhát vesznek fel, telefonálnak a Western Union-nak és 5 perc múlva megjelenik a boy, aki hátul bekapcsolja a ruhát.

★

A napokban kinn jártam az állomáson, a mikor hirtelen csukott teherautó robogott elő. Négy férfi ugrott ki belőle magasztariott puskával, majd újabb kettő kézi-gépfegyverrel. Közöttük másik kettő zsákot cipelt: arany volt benne.

Newyork nem hisz benne, hogy a gangster-világ kipusztult és mindent, ami érték, állandó hadiállapotban őriz. Ha valaki elmegy Tiffany-hogy, aki a világ leghíresebb ékszerésze és drága holmit akar vásárolni, zsakettes, elbűvölő modoru fiatalember fogadja, aki úgy beszél a vevővel, mintha angol királyi herceg volna. Levezeti a páncélszekrényhez s mosolygva, tökéletes udvariassággal mutatja a gyémántokat. Csak az feltűnő, hogy ugyanekkor a páncélszekrény másik oldalán egy másik férfi áll, aki nem mosolyg, de kivont revolvert tart kezében s nem veszi le sem szemét, sem a revolver csövét a magas vevőről.

Különbözik Tiffany-nál a kiállított ékszerek nem az asztalon hevernek toktan, de magasan a falra függesztett üvegszekrényekben. A vevő leül s hátra feszített fejével szemléli meg őket. Biztos, ami biztos.

★

A rendőrség kérelhetetlen. A jelszó: azonnal löni. Nemrégiben egy férfi hajtott át autójával a Hudson egyik alagútján, ahol 50 cent járműdíjat kell fizetni. A férfi fizetés helyett rákapsolt s meg akart szökni. A rendőrautó utána eredt, rádudált, hogy álljon meg s amikor ő nem engedelmeskedett, sörtüzet adtak le rá. Más alkalommal egy 17 éves suhanc lekapott egy nadrágot a szabó karjáról, aki hazaszállította a ruhát. A suhancot üldözőbe vették a rendőrök, beszorították egy zsákucuccá s amikor látták, hogy nincs menekülése — szó nélkül agyonlőtték.

★

Newyork igen sokban különbözik a világ minden más városától, de leginkább abban, hogy az állandó zaj, lármá, ami itt tombol európai ember számára elképzelhetetlen. A Magasvasut, mely a házak között rohan, az emberi nem által kitalált leglármásabb közlekedési eszköz. Ugy csörömpöl és sikít, mintha 5000 métermázsza lánca zuhanna márványpadlóra, mely alá érzékeny mikrofont erősítettek. Mindehhez járulnak még a szirénák. A túzóltó-, a rendőrségi, a mentőautók szirénái. Egy közepes nagyságú mentőautó szirénája úgy szól, mint a Krupp-művek központi gözsipja, amikor delet jelez. A multkor éjjel a polgármester választási gyűléséről tartott hazafelé autóján. Az ilyen autók megállás nélkül szeli át a várost s ezért motorbiciklis rendőr száguld előtte, akinek a szirénája állandóan szól. Nos, nincs az európai főváros, amelynek valamennyi gáztámadást jelző készüléke együttvéve oly jajongó, ivöltő szédületes hangot adna, mint ennek az egyetlen motorbiciklis rendőrnek egyetlen szél-sipja. Ilyen Newyorki éjjeli nyugodalma.

★

Az európai lapok már beszámoltak arról a furcsa botrányról, mely az Egyesült Államokban: Wells „Marslakók a Földön” című munkájának dramatizált rádióleadásával kapcsolatban történt. Az történt, hogy tízezer kezdtek fejvesztetten menekülni, hogy egész vidékeket hatalmába kerített a pánik, a férfiak felfegyver-

keztek, az asszonyok és gyermekek pedig kocsin rohantak a városok felé magukkal vive minden értéküket.

Első pillanatban gyerekes, éthetetlen hisztéria ez, szánalmas és nevetésgés. Néhányszavas magyarázat azonban talán érthetőbb teszi. Elsősorban: a leadás lelkiismeretlenségében is kis remekmű volt. Orson Welles, a fiatal színész, aki rendezte és tervezte az egészet, alapos munkát végzett. Az európai krízis alatt az itteni rádióállomások tökéletes hírszolgálatot adtak. Negyedóránként félbeszakították a rendes műsort és jelentették: „Következik müncheni, prágai, londoni stb. munkatársunk helyszíni riportja”. S akkor következett a riport a szokott lüktető, drámai, amerikai stílusban. Welles ugyanígy dolgozott. A leadás tánczenével kezdődött. A második dal közepén, hirtelen hallható lett Welles hangja. „Meggzakitjuk a műsort — mondta —, mert rendkívüli eseményekről kell beszámolnunk”. Azután leírta, hogyan jelentek meg a „Marslakók”, pontosan megnevezve az amerikai államot és várost, ahol megkezdődött a küzdelem. A mikrofon elé szólították a város „rend-

őrfnököt”, a „kereskedelmi kamara elnökét” stb., szóval olyannyira élethű, valóságos jelleggel adott a leadásnak, hogy az emberek elvesztették a fejüket. Ezren és ezren kezdtek telefonálni a stúdióba, jobbra-balra, ami arra vezetett, hogy a telefonvonalakon torlódás állott elő s a kisasszonyok ezután azt felelték: „Only emergency calls, please”, ami azt jelenti, hogy csak az állami- vagy mentőszolgálatot kapcsolják. Ez persze még gyanúsabb lett s a pánik nőttön-nőtt. A végén már mindenki elhitte, hogy titokzatos, szörnyű ellenség jelent meg, aki ellen nincs védekezés. Vegyük még hozzá azt, hogy Amerikában, ugyszólván kivétel nélkül minden lakásban, de minden vendéglőben és kávéházban is, állandóan szól a rádió. (Van készülék, mely 4 dollárba kerül és 62 állomást lehet fogni vele). Természetes, hogy nem egy ily készülék előtt tudatlan emberek, vagy magános, ijedt öreg népek ülnek, akik nem is tudják, mi az a „Marsi”, ami a Marslakó angol formája s netán azt képzélik, hogy a japán törzs, vagy valami hasonló... Következett a pánik, a hisztéria, a fejvesztett menekülés az „ellenség elől”, amit csak késő hajnalban sikerült lecsillapítani.

Annyi bizonyos, hogy ez az eset csak itt fordulhatott elő. De ne felejtjük el, hogy e föld-rez több mint 140 millió ember él itt együtt s hogy e rettenő új világ mélyén még mindig kitapasztalatlan hatások, ismeretlen áramlatok, ismertek és bugyognak.

Köves Tibor.

A kényelem és fényűzés páratlan csodái a tengerentúli vonatokon

És mégis kevés az utas, mert az embereknek nincsen pénzüik utazni

London, november 24. Sir Evelyn Wrench, aki feleségével többhónapos amerikai uton volt, most érkezett haza Angliába és elragadtatott hangú cikkben számol be a Times hasábjain arról a forradalmi változásról, amely az utolsó években egészen átalakította az amerikai vasutakat. Az amerikai vasutakra nehéz idők járnak a depresszió és az autók hihetetlen elterjedtsége folytán.

Az amerikai vasutagazgatóságok egyháromada fizetésükre telten

és a vonatok jóformán üresen járnak. Sir Evelyn Wrench, aki az Egyesült Államok majdnem minden vonalán utazott: mindössze két tele vonatot talált.

Ennek ellenére új korszak virrad a vasutakra és a vasutársaságok a legerélyesebben felvették a harcot az autóval. Az új amerikai vasutanyag annyira különbözik a háborúelőtti anyagától, mint egy modern áramvonalas mozdony Stephenson „Rocket”-jétől, pedig ez tulajdonképpen még csak bevezetés és az igazi vonatsodák majd csak akkor mutatkoznak be, amikor a prosperitás ismét visszatér.

Sir Evelyn Wrench leírja a Southern Pacific vasutársaság egyik modern vonatát, a Daylight Limited-et, amelyen San Franciscóból Los Angelesbe utazott. Ugy látszik az amerikai utasok már korán reggel is szerethetik a jazzent, mert

a rádió már reggel nyolckor vidám táncmuzsikát adott az induláskor.

A Daylight Limited áramvonalas, teljesen fémből épült, vörösré és narancsszínre festett vonat, amelynek kocsijai gondosan szűrt és központilag melegeitett levegővel szellőztethetők. A vagonok belseje halványzöld fém, a folyosók pedig kanarissárgák. A drapp mennyezetet nem rozsdásodó ezüsttel díszítették. Az ablakkeretek ezüstözött fémből készültek, a krómium-asztalokon krómium-hamutálékák állanak és az ajtóknak is krómium kilincsek van.

Az öblös karosszékeket spongyagumi borítja, amelybe valóságos belesüpped az utas. A padlót süppedő, vastag szőnyeg borítja. Már beszélőkör mosolygva köszön az étkezőkocsi felügyelője, aki olyan elegáns, mintha hollywoodi filmsztár volna. Egyenruha helyett kétszoros kék zakó feszül rajta és jelvény helyett rózsaszín székfűt visel a gomblyukában. A pincérek kétméteres texasi négernek, akik hófehér egyenruhát viselnek.

A porcellán lazacszinű, az abroszok és asztalkendők zöld és narancsszínű szegéllyel büszkélkednek. A poharak ezüsttel díszített, modern vonalú füstszínű kristályhelyek. Minden asztalon kis virágváza áll két-két sárga rózsabimbóval,

Az amerikai étkezőkocsikban nem tudott meghonosodni a table d'hote rendszer, úgy, hogy ma is a la carte étkeznek az utasok. A dus étlap pörkötésű könyvben az asztalon fekszik és belül iróblokk van, tühegyesre faragott ceruzával, hogy mindenki felírhasa a rendelését. Külön gondot fordítanak a diétás kosztra, úgyhogy ha az utasok bármiféle diétát rendelnek meg, a konyha minden igényt ki tud elégíteni.

A gyerekek számára féladagokat adnak félláron,

de a szülők adhatnak a maguk ételéből is gyermekeiknek, ha nem akarnak nekik külön rendelni. Ezért még csak a service árát sem számítják fel. Akinek megtetszett valami étel, annak csak szólnia kell az étkezőkocsi vezetőjének és máris feljegyzik a nevét, hogy felküldjék neki a lakására a társaság 32 oldalas szakácskönyvét.

A pompás koszt még közep európai valutára átszámítva is nagyon olcsó. Aki aludni akar és párnára van szüksége, csak szól a személyzetnek és már ingyen megkapja a hófehér párnát.

A gyerekek és nők számára fentartott kocsik vannak

és a csecsemőkre vizsgázott nőrsz ügyel fel. Ő készíti el a csecsemő kosztját is. A társaság alkalmazottai büszkék a hirdetik, hogy: „csak a csecsemők csörgője csinál lármát a mi vonatunkon”.

A modern amerikai vonatok végre szakítottak az eddigi lehetetlen amerikai hálókocsi-rendszerrel is. Most már végre a menetirányra keresztben állanak az ágyak úgy, hogy nem kell az utasoknak attól félniük, hogy bármelyik pillanatban kirepülhetnek helyeikről. A reklámok hangosan hirdetik is, hogy aki ezeken a vonatokon aludni tér, az „úgy alszik, mint a kis cicca s olyan frissen ébred, mint a harmatos virág”.

Az olajjal hajtott Diesel-motoros mozdonyok és a villamos lokomotivok mindjobban elterjednek, de azért a gőzmozdony van még mindig túlnyomó többségben. Igaz, hogy ezek

a mozdonykolosszusok karesukká váltak és áramvonalasak,

de persze azért csakugy füstölnek, mint a régi lokomotivok. Ma már ez nem jelent piszkot és kormot az utasok számára, mert a hatalmas, táblaüvegből készült ablakokat ki sem lehet nyitni. A szinte légmentesen zárt kocsik jó levegőjéről a központilag irányított szellőztető-rendezés gondoskodik.

Sir Evelyn Wrench csak fejezi be a cikkét, hogy igazán fáj az ember szíve, amikor ezeket a gyönyörű amerikai vonatokat üresen látja száguldan, mert a depresszió a vasuttechnika haladása sem segít.

gy lap elmulásához

A szőke sztár, vagy a barna mozicsillag tán nem szórja reánk búbajos mosolyát a fikaftókön vagy ujságkioszkokon, azokról a kes fedőlapokról, amelyekről hétről-hétre a nyilvános élet egy-egy ésbontó démonját ismertetik meg. Az asszonyok falták, a férfiak ottan nézegettek a pesti színházi élet leghívo- osabb közölnyét. Ki húsz leírt vette meg, ötért kölcsön, ki meg türelmesen várt, amíg a mon árfojyama három leire esik le. Bebeszél- k maguknak az emberek, hogy ez az olcsó ondenség színt visz be, sőt napsugarat, szürke s legtöbbször borús életünkbe. A nagyságos szsony onnan mintázta le igéző mosolyát. Mert izvári Máriának a libamájiürrel elegendes bél- zivceptjétől kezdve mindenre volt itt recept: hanyag fejtartásra, áradó pillantásra, elegáns sztyútartásra csak éppen úgy, mint a zsiros arc szárítására vagy a száraz arcbőr felfrissítésére. Mit tegyen a boldogtalan szerelmes és mit tegyen a boldog fiatal asszony? erre hosszas klinikai tapasztalatok alapján felelt az illusztris költő és megadta az életreceptet. Receptek és receptek. Aki ezt a lapot olvasta, az úgy érezte, hogy a nő nem is szerves lény, hanem üzemi alkotás, amely pontos előírás, ábrás tanácsok és műszaki véle- mények alapján készíül olyannak, amilyenként az uccán, színházban és egyebütt megjelenik.

Nem tudni, mit faltak jobban belőle az em- berek és kik kapkodtak utána a legmohóbban? Ábrándos nagyságák talán kívülről is tudták, hogy kik voltak a Széchenyi-bál nyitópárjai, merre jár Tascher Benjáminné és kik a bál sze- zón legkapósabb bálkirálynői. Rejtett mezei vi- rágok titokban küldték be fényképeiket a szé- pségversenyre, versenyeztek a Greta Garbóhoz való hasonlóságban, a balatoni vízkirályné vá- lasztáson és végül beérték a celdömölki majális szépségversenyének első díjával. Mindent, ami kép volt és székszepl, magába szívott a kis szí- házi ujság, amely egyszerre életünk egyik té- nyezője lett. És ezt most tapasztaljuk igazán, amikor halálra ítélték. Komoly cikkirők siratják el, olyanok, akiknek szavuk sem volt a magyar- országi sajtót ért vérveszteséghez. Becsületes és gondolatot terjesztő lapok szüntek meg, anyagi hiánya és részvétlenség miatt és nem töröltek le utánuk egy könnyet esm, csendben háttal fordították a szellemi megnyilvánulásoktól terhes ujságok e földi létnek. Észre sem vették, hogy hiányzik. De a sokszínyomású színházi lap engedélyének megvonása rémületet és meg- döbbenést váltott ki, társadalmi kérdést csinál- nak belőle, holott . . .

És ezután a „holott” után igyekezzünk ösz- szeszedni magunkban azt, ami tárgyilagosa. A magyar monden élet Césárját nem gyászoljuk nem temetjük, de nem is jöttünk dicsérméi. Ez a lap azért volt keresett, mert semmivel sem akart jobb lenni, mint azok, akik számára írták. Ez a lap kereszmetzete volt a háború utáni társadalomnak és a sok-sok képből egyetlen nagy fénykép tevődött össze: a magunk fényképe. Maradékalanul mutatta be és ugyanígy szolgál- ta azt a világot, amely a színművészet helyett a székszeplilt kereste, amelyben a varrólány álma Jeanette Macdonald karrierje lett, a házmester- lány a savószinű, frissen szokúlt kis színésznő- ről vett mintát, a kis nagyságák nem tudtak mit kezdeni a délutánjakkal, amikor egy nőnek sem tetszett a saját hajszíne, vörös karmok vájta a férfiak szíve felett elhelyezkedő pénztárcába. Volt, aki meg tudta legalább részben vagy rész- letre szerezni azt a sok-sok gyönyörűséget, a melyből a nagy élet kataklizmusa, a kis szí- házi lap beszélt, volt, aki igyekezett a megszer- zéshez szükséges eszközök megszerezni, volt, aki beérte az álmódózással és az átfestett és átalaki- tott estélyi ruha évi megrovóidíté, vagy meg- toldása közben aranylamékról álmódozott és a kis kurta, egyre feszülőbb felöltő évről-évre az- zal az illuzióval került ki a naftalinból, hogy léteznek gyönyörű színű gyanjúkabátok, finom velourkosztümök gazdag prémezéssel, bundák, cókák és hermelinek és összeborzongtak ezek a lépésőházi virágok, ha mind ennek az árara gon- doáltak.

Minden sajtó és minden frás tisztában van azzal, hogy egy bizonyos társadalmi réteg szá- mára pusztítja a papírt, de a Hét Hőse, a pesti színházi lap feltárlta azt, amit a sajtóban a kör négyzsóvítésének tartottak, azt, hogy min- den nőhöz szóljon, hogy minden kis női agy és fantázia számára pontosan szállítsa a heti ma- járéket, húszért, vagy ötért, de fogadom, hogy háromért még sokáig fognak belőle táplálko- zni a kültetki kisasszonyok, akik úgy érezték, hogy részesei maguk is a nagy, a monden élet-

FEJFAJÁSNÁL, GRIPPÁNÁL, NEURALGINNÁL

JAWOL

nek, amely ügyesen összerakva, feléjük árad a sárga papírlapokból és azokból a könnyed osto- baságokból, amelyek a könyvek közötti úrt szük- ségszerűen kitöltötték.

Ez volt a színházi élet és nélküle sem jobb, sem rosszabb a világ. Mert ellenségeskedés vol- na, ha azt mondanánk, hogy a középosztály asz- szonyainak és leányainak erkölcsait rontotta volna. Csak ügyesen lépést tartott azzal a léha- ságba futó tartalmatlansággal, talmi művészet- tel, erkölcsi destruktívóval, amely a kort jelle- mezte. Koncentrálta a gyengébb nemnek léha életét és ha eljön majd egy tisztultabb világ, a melyben ismét stoppolnak az asszonyok délután és az „egyszerű vacsorának” a pom ship, a zsír- bansült burgonyaszalé (vékonyan felszelve, bő zsírban kisütve) nem lesz „elengedhetetlen” kel- léke (lásd Ujváry Sándor orsz. főszakács Konyhaművészet c. könyve), szóval, ha egyene- sebb, egyszerűbb lesz a középosztály élete, ak- kor majd Ledérségünk Kora írásban és képből cím alatt az utókor becses rendelkezésére bo- csátjuk a színházi lap példányait, a kottamellék- lettel együtt.

Mert nem az az aktualitás, hogy betiltot- tak egy kis színházi lapocskákat, amely húsz éven át világtethetségé avatott néhány színpadi hisz- térikát és az irodalmi szemekbe sohasem élt an- gol írók szerelmi történelmével hintette a port, a mely lapot írásban és szellemi úton elsrirant nem is lehet, különösen ma, amikor nagyobb dolgok miatt is tudnánk könnyeket letörölni, de elfelejt- jük elpартatni a szellemlet bátorhangú részei- t, amelyeknek példányai szintén elkerülnek az

ujságárúsító polcokról. Az az aktualitás, hogy e körül a sokszínyomású tengely körül egy ha- mis és hazug kultúra forgott, amely adta a szel- lemi felsőbbiséget, adta, mert pénze volt rúzsra, kozmetikusra, jó ruhára, finom italokra és mindezt kultúrának nevezte és elbirtokolta azt az elnevezést, amelyet csak a szellemi élet kö- vetelhet magának. A kifelé élésnek ezek a za- bolátlanjai külön világot képeznek és nekünk ne szerviözökk őket heti húsz-, vagy ötleies por- ciókban. Az aktualitás az, hogy az általános részvét, az önarcképrombolás fájdalmában a középosztály feltegye magának a kérdést, hogy akar-e egyszerű, lefokozott és becsületes életet kezdeni, vagy be akar-e hódolni a mondeniz- musnak, az élet külső káprázatainak, folytatni akarja-e azt a húsz év óta egyre erősebben nyil- vánuló erkölcsi defetizmust, amelyet az ilyen könnyű fajsúlyú és a női gyengeségnek behódoló sajtó szolgál. Akik fenn vannak, kielégülést ta- lálnak-e abban, hogy mások szeméit a könnyű és üres cél ingerével kápráztatják, a dolgozó társa- dalom pedig hajlandó-e erkölcsi tömörülésbe lépni a léhaság, a szellemtelen élet és a fény- fizés ellen?

Mindössze erről van szó és a kérdésre még nincsen válasz azzal, ha egy-két monden maga- zinnal kevesebb van a piacon. A társadalom er- kölcsi felépítettségének változása csak abban mutatkozna, ha nem éreznék szükségességét annak, hogy a könnyű és pénzben fürdő élet kiváltságosairól hetenként pontos értesülést kapjunk. Ha belsónkban és külsónkban termé- szetesebbek, őszintébbek és igazabbak leszünk.

Olimpiai híradó,

Már is megkezdtek a jegyek vásárlását. — Vidám élet az „Észak fehér városá”-ban

Helsinki ma Skandinávia egyik legfontosabb városa. „Észak fehér városa” melléknévvel tisztel- ték meg az északiak. A finnek fővárosa teljesen mo- dern, a régi városrészek egészen eltűntek, hogy szé- les utcáknak, pompás palotáknak, pazar szállodák- nak és üzleteknek csináljanak helyet. Helsinkiben ismeretlen fogalom a munkanélküliség

és senki sem beszél a krízisről. A mulatóhelyek zsú- folásig teltek, az üzletekben hatalmas forgalom. A város szélén szinte varázsszóra gyarak emelkednek, új iparágak alakulnak. A parlament új palotáját most fejezték be, a főposta pedig amerikai méretű felhőkarcolójával felavatás előtt áll. Ebben a ha- talmas építkezési lendületben még belekapcsolódnak az olimpia céljaira készülő építkezések is! Az olim- pia vendégeinek lesz mit nézniük Helsinkiben. Az el- készült tervek szerint az olimpia valamennyi épü- letét gyönyörű park fogja övezni. Csak ezeknek a parkoknak az elkészítése négyezer márkába, te- hát körülbelül

egymillióhétszázezer leibe kerül.

Ezek a parkok részben már megvannak, de nagy- részüket a jövő évben készítik el.

UJ VERSENYSZÁMOK AZ OLIMPIÁN

A rendezőbizottság előzetes tervezeete szerint az olimpia játékok műsorán 133 versenyszám sze- repel. A berlini programmal szemben esleik a kézi- labda, a gyephokki, a lovaspóli és a kosárlabda. Uj számok: a 10.000 méteres gyaloglás, a női sulydo- bás, a női távolugrás és a női 200 méteres síkfu- tás, egy szabadon választott és egy hadipuska cél- lövő versenyszám és a vitorlázó repülés. Ilyen for- mán négyfel több versenyszámra van kilátás, mint Berlinben.

Az evezős olimpia versenyek lebonyolítására Edesvikben a főváros északnyugati részén telje- sen új evezős pályát építenek. A versenypályát, a csónakházakat, tribünöket, javítóműhelyeket

négy millió finn márka költséggel készítik el.

A tribünön körülbelül ezerötyszáz nézőnek lesz helye.

MEGKEZDÖTT A JEGYELÖVETEL

Mikonkatu ut 15/a. Ez a címe a finn olimpia bizottság főhadiszállásának. Ide már naponta futnak be a világ minden részéből a jegyfoglalások, bár a tulajdonképeni belépőjegyeket csak 1939. január- ban hozzák forgalomba.

Dániából 600, Lettországból 5000, Amerikából több száz és Afganisztánból 10 ülőhelyet rendel- tek már,

annak ellenére, hogy az egyes jegyek árai még nem ismeretesek. Mindenesetre annyi már bizonyos, hogy mint Berlinbe is, háromféle jegy lesz. 1. Az olimpia egész tartamára és minden sporteseményhez érve- nyes általános belépőjegy. 2. Napi belépőjegy va- lamennyi sporteseményhez. 3. Az egyes versenyek- hez érvényes belépőjegy.

Éppen a napokban számított ki az olimpia bizottság, hogy legalább harmincezer külföldi láo- gatót kell magánlakásokban elhelyeznie, azonkívül, hogy valamennyi szálloda és penzió az utolsó helyig foglalt lesz. Ennyi embert azonban magánlakások- ban sem tudnak elhelyezni és ezért

az iskolákban egészen olcsó turistáron tömeg- szállásokat is berendeznek.

Ezeket a tömegszállásokat körülbelül tíz finn már- káért, tehát körülbelül negyvenkét leírt lehet majd északánként szállást kapni.

Az olimpia játékok megnövekedett forgalmá- nak közlekedési kérdését részben már megoldották. A látogatók a város bármely pontjáról húsz perc alatt elérhetik az olimpia telepet. A már elkészült és az ezután készülő új uccák egész sora lehetővé teszi, hogy a körülbelül negyvenezer főnyi idegen sereget negyvenöt perc alatt a stadionhoz szállítsák. Ehhez, amint kiszámították, 150 autóbusz szükséges.

A finn rendezők szinte fogadalomszerűen csak ennyit jelentenek ki az olimpiáról: „Megcsináljuk!” És bizonyos is, hogy a helsinki olimpia tökéletes rendezésű lesz.

HIREK

BELFÖLDÖN ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Modern romantika

Az amerikai filmvilágot tíz esztendőre foglalkoztatja Lew Ayres szerepe. A fiatalember 19 esztendőskorában, mint bendsojátékos kezdte szereplését az egyik hollywoodi klubban. Feltűnően csinos, jó megjelenésű ifjú volt, akinek nagy karriert főzöltek. Először csak bendsozott egy filmben, később azonban a „Nyugaton a helyzet változatlan” című filmben kisebb szerepet játszott. Ekkor nősült meg először és Lola Lanet vette feleségül.

Nemsokára hasábas tudósítások jelentek meg róla. Einstein professzor, aki abban az időben először jelent meg Amerikában előadást tartani, fogadta a fiatal filmszínészt és hosszas tudományos vitát kezdett vele. Kiderült, hogy Lew Ayres, az egykori bendso-játékos matematikával foglalkozik és ezen a téren olyan fejlett tudást ért el, hogy a világ első matematikusa hajlandó volt vele hosszabb eszmecsere-t folytatni. Ertekezéseit a színpadok is közzélték.

Háromévi házasság után a filmszínész elvált Lola Lanától és feleségül vette Ginger Rogerst, a legdívatosabb színös-szobretet. Ez a házasság rövid ideig tartott, az új férj a falképpel hagyta feleségét és fontossá válik botányával kellett figyelmeztetnie. Megtalálhatta pénzét előlötölte, két filmben egyaránt megbukott, úgy, hogy a végén miként nyíltan volt statisztáknál. Régi jóbarátja, a magyar származású George Cukor egyszer a statiszták között akadott rá. Nagyon megsajnálta és elhatározta, hogy igyekszik rajta segíteni. Rábízott egy kisebb szerepet, majd egy jelentősebbet és rövid hat hónap alatt Lew Ayres ismét felküzdötte magát Catharina Hepburn-nal készült legújabb filmjében már ismét nagy szerepet játszik és sikert arat.

Most derült ki, hogy Ginger Rogerstől nem vált el hivatalosan. Amikor erre vonatkozólag kérdést intézett hozzá, mosolyogva mondotta:

— A feleségem nem kívánta, hogy elváljak tőle akkor sem, amikor teljesen le voltam csuszva. Miért válnék el most, amikor sikerem és pénzem van. Sőt, ellenkezőleg, remélem, hogy olyan időben fogok ismét karriert csinálni, hogy ismét meghérhatam a kedves feleségem kezét.

— **IDŐJÁRÁS:** Derült idő és a hőmérséklet némi csökkenése várható.

— **Döntő ütközet folyik Kínában.** Hongkongból jelentik: Nagy csapatmegerősítések érkeznek a hongkongi koncessziós terület határára. A japánok harcban állanak a kínaiakkal, mert el akarják vágni az utolsó összeköttetést is Kína felé.

(—) **A lakodalmi lövöldözés tragikus következménye.** Olimpie Florea tizennyolc éves Korngaréva községbeli legény esküvője napján, amikor a templomból hazafelé haladt, régi szokás szerint a puskájából lövöldözni kezdett. Az egyik golyó Novacescu Mária nevű negyvenkét éves nagynénjének mellébe hatolt. A völgyényt azt hitte, hogy megölte a nagynénjét és ezért megszökött. Néhány nap múlva aztán a kertben, az egyik fára felakasztva holtan találták az ifjú férjét. A sulyosan megsebesült asszonyt kórházba szállították.

— **Öt ügyvéd védi von Rath gyilkosát.** Párisból jelentik: Grinspant, von Rath volt párisi német követségi tanácsos gyilkosát az esküdt-szék előtt Páris öt legkitűnőbb ügyvédje, köztük Moro Giaferi és Harry Torrez.

November 25.
Péntek
Katalin

1629. november 25-én halt meg Gyulafehérvárott Bethlen Gábor erdélyi fejedelem. Vitézi harcokban és diadalokban eltöltött ifjúsága után 1613-ban választották meg a rendek seregével és bölcsességével gazdaggá és tekintélyessé tette Erdélyt. Később Magyarország királyává is megválasztották. Bethlen Gábor a királyi címet elfogadta, de nem koronáztatta meg magát. Protestáns hiten volt és a királyi trón elfoglalása miatt nem akart ellentétbe kerülni a magyarországi katolikus rendekkel, akik ezen tapintatosára miatt nagyrabecsülték. Bethlen Gábor sok okos törvényt adott Erdélynek, emelte gazdaságát és kulturáját. Könyvnyomdákat létesített és megalapította a róls elnevezett nagyenyedi kollégiumot.

1562. november 25-én született Madridban Lope de Vega Carpio Felix spanyol költő, a világ egyik legnagyobb drámaírója. Hetvenkét évig élt és már tizenhárom éves korában megírta első színdarabját. Körülbelül ezerötven drámát, vígjátékot és bohózatot írt. Ezenkívül van számos verse és költői elbeszélése. Körülbelül ötszáz színdarabja maradt meg az utókor számára.

1810. november 25-én halt meg Alvinczy József magyar főbornagy, aki a törökök, később a franciák ellen eredményteljesen harcolt. Amikor a győri felkelőket szervezte meg az előretört napoleoni hadak ellen, vállalkozása a csapatok rossz felszerelése miatt kudarcot szenvedett. Akkor történt, hogy az egyik felkelő megállt előtte és felmutatva puskáját megkérdezte: „Kend az az Alvinczy?” Mikor bólintott, a felkelő mérgesen a lába elé dobta puskáját. „Süsse meg ezt a puskát, mert másra nem használható!”

1862. november 25-én született Goldis Vasile politikus. A háború előtt egyik vezetője volt a Román Nemzeti Pártnak. Sokat dolgozott Nagrománia megvalósulása érdekében. Az egyesülés kimondása után a kormányzótanácsban a kultuszügyeket vezette, később az Averescu-kormányban kultuszminiszter volt. Mint történészt is nagy munkásságot fejtett ki.

(—) **NOTÓRIUS RÁGALMAZÓ ELITÉLÉSE.** Évek óta húzódtó perben hangzott el tegnap ítélet a temesvári törvényszéken. A per vádlottja Kern József lipcai lakos volt, akinek pereit sűrűn foglalkoztatták a bíróságokat. A vádolt évek előtt több ízben is feljelentette Csillag Róbert járásbíró, a kit különböző szabálytalanságokkal vádolt. A feljelentéseket a hatóságok azonban alaptalanoknak találták és a vádak sorra megdőttek. Csillag Róbert járásbíró, aki közben nyugalmába vonult, hatóság előtti rágalmazásért feljelentette Kern Józsefet. Számos tárgyalás után a törvényszék tegnap büntésnek mondotta ki Kern Józsefet és két évi fogságra, valamint négyezer lei pénzbüntetésre ítélte.

(—) **TEMESVÁROTT KERESI HOZZÁTARTOZÓIT EGY BUDAPESTI ASSZONY.** A romániai Vörös Kereszt Egyesület közölte a temesvári rendőrséggel, hogy Horváth Eugenia budapesti asszony keresi rokonait, akik Temesvárott éltek. A rokonok, Horváth János és Horváth Mihályné a gyárvárosi Badae Cartan téren laktak és tejesarnokuk volt. Horváth Eugenia a férjéről akart közölni velük valamilyen hírt, de hiába írt levelet a címükre, a posta nem találta őket, mert ismeretlen helyre költöztek. Végül is a Vörös Kereszt Egyesülethez fordult a budapesti asszony. A Vörös Kereszt Egyesület közbenjárására most a temesvári rendőrség kéri Horvát Jánost és Horváth Mihályné, hogy jelentkezzenek a rendőrség bünygyi osztályánál, ahol közlik velük budapesti rokonuk fontos híreit.

(—) **Szent Katalin.** A római katolikus egyház ma ünnepli meg Szent Katalin emléknapját. A Temesvár-belvárosi plébániatemplomban, amelynek Szent Katalin a védőszentje már vasárnap ülték meg a búcsút. A mai napon ugy a belvárosi, mint a többi kerületi plébániatemplomban miséket mondanak Szent Katalin tiszteletére.

Németország nem hajlandó eltűnni Csehszlovákia jelenlegi határainak megváltoztatását

PARIS, november 23. A Figaro jelentése szerint a német kormány tiltakozást jelentett be a magyar és lengyel kormányoknál a Ruzinszkóban állandósult zavargások miatt. A budapesti és varsói követek pontos utasítást kaptak, hogy közöljék a magyar és lengyel kormányval, hogy Németország nem hajlandó eltűnni Csehszlovákia jelenlegi határainak megváltoztatását.

Vadállatok a nagyvárosban

London egyik külvárosában, Streathamben napok óta nagy az izgalom. Az egész környéket rettegésben tartja egy róka, amely éjszakánként portyázó körútra indul és minden alkalommal egy-két tyukot, vagy más baromfit ragad el. A róka nyilván vadaskertből szabadult, mert, akik látták, azt mondják, hogy nyakláncot és számlapot visel. Eddig mindig megmenekült, ha üldözöbe vették, pedig már nagyon erélyesen próbálnak fellépni ellene. Streathamben azonban törvény tilja a róka-vadászatot, ezért nem szabad puskával rálőni, vagy kutyákat ráuszítani. Elszánt lakosok viszont már több ízben lesbeálltak és eddig kétszer vertek agyon — egy-egy macskát. Legújabbban a királyi állatvédelmi egyesület avatkozott bele az ügybe és olyan csapatokat állított fel, amelyek esetleg élve fogják el a garázda rókát, anélkül, hogy bántalom érne. Egyes hírek szerint a róka Lloyd George-nak nemrég Surreyben berendezett birtokáról való. — Az angliai Carlisle városában több napig játszott egy vándorcirkusz, amelynek egyik főszereplője, Jim, a négyéves himalaji medve, a ma divatos legújabb táncok; adta elő. A ritka mutatványának nagy sikere volt. Legutóbb a népszerű medvét a fényképészhez vitték. Utközben a medve elszabadult kísérőjétől, belépett egy iskolába, ahol éppen szünet volt, kedélyesen végigcsemogott az udvaron, majd a folyosókat is végigjárta olyan nyugodtan, mintha jól ismerné az egész épületet. A gyermekek, akik többnyire már ismerték a cirkuszról, egyáltalán nem ijedtek meg tőle. A kedélyes együttlétnek az idomító megjelenése vetett véget. Egy üveg sörrel csalta el Jim komát, aki ezután engedelmesen vele ment a fényképészhez.

(—) **DEVIZAKIHÁGÁS MIATT ELITÉLT JUGOSZLÁV ALLAMPOLGÁR.** Kuntizevits Szahib jugoszláv állampolgár néhány hónap előtt, amikor visszautazott Jugoszláviába, bejelentette a zombolyai határvárnál, hogy ezer lei, háromszáz dinár és hatvan cseh korona van nála. A vámütszisekő átkutatták a csomagjait és akkor kétezer cseh koronát találtak. A pénzt lefoglalták és Kuntizevits ellen megindult az eljárás. A temesvári törvényszék a tegnapi tárgyaláson Kuntizevitsét özezer lei pénzbüntetéssel sújtotta.

— **Román küldöttség Belgrádban.** Belgrádból jelentik: Csütörtök délelben a jugoszláv fővárosba érkezett Ionescu román vezérkari tábornok, akinek társaságában több tiszt volt. A román katonai küldöttség innen este felé tovább utazott Athén felé, ahol rész vesz a balkáni államok katonai bizottságainak értekezletén.

(—) **Nándorhegyi kovácsmester öngyilkossága.** Schweinert Lőrinc hatvanhat éves nándorhegyi kovácsmester néhány nap előtt azzal ment el hazulról, hogy gombát szed az erdőben. A kovácsmester nem tért vissza a meghatározott időre és hozzátartozói ezért bejelentették eltűnését a csendőrségen. Először azt hitték, hogy az idős ember megfagyott a hirtelen beállott hidegben, vagy farkasok támadták meg. Ez a feltevés azonban megdőlt, mert az egyik csendőrszárjóról az erdőben egy fára felakasztva megtalálták az öreg kovácsmester holttestét. Schweinert Lőrinc nem hagyott hátra bucsulevet és így nem tudják, mi készítette az öngyilkosságra.

(—) **Olcsó társasutazás Bucurestibe.** Temesvárról indulás november 26-án reggel, visszaérkezés 28-án reggel. Jelentkezni lehet november 25-én, este 8 óráig: Szabó, Terminus.

Mozi

M Ű S O R

PÉNTEK, NOVEMBER 25.

APOLLÓ: *Repülőn Kínába* (angol film).

CAPITOL: *Önök asszonyom* (angol film).

SCALA: *A trojka* (angol film).

RIVOLI: *Leláncolt szenvedély* (német film).

Leláncolt szenvedély

A Rivoli-mozi új filmje

A Leláncolt szenvedély című film, amely Prágában, Neubauer E. regénye után készült, a kis gimnázista leánynak a fiatal tanára iránti titkolt szerelmét foglalkozik és ezt az ismert témát művészi eszközök segítségével vetíti a közönség elé. A filmben feldolgozott história régi, de örökké aktuális marad. A film irodalmi értéket nyújt és külföldön hatalmas sikert arat. A Rivoli mozi tegnapi bemutató előző nagyszámú közönség nézte végig, ami érdeklődéssel és tetszéssel fogadta a műtuno met.

— A MINISZTERELNÖK-PÁTRIÁRKA —
A FRANCIA BECSÜLETREND NAGYKERESZTJÉT NYERTE EL. Bucuresztből jelentik: A fővárosi francia követség közli: A francia kormány Miron Cristea dr. patriarcha-miniszterelnöknek a francia becsületrend nagykeresztjét, Calinescu belügyminiszternek, lamandi igazságügyminiszternek, Constantinescu nemzetgazdasági miniszternek, Paul Teodorescu légügyi és tengerészeti miniszternek pedig a becsületrend tisztikeresztjét adományozta.

— ELHUNYT ISKOLANŐVER. Ujszegeden a Notre-Dame iskolánőverek ottani kolostorában hosszúságos szenvedés után meghalt Serbóczy Mária Amanda iskolánőver. Az elhunyt, aki éveken keresztül Temesvárot is működtött, első főnöknője volt a kolozsvári Marianum leánynevelő intézetnek.

(—) A DÉLI HIRLAP SZEGÉNYALAPJA javára N. N. 47 leit adományozott.

(—) AZ UNIVERSUL SZERKEZTŐSÉGI TITKÁRANAK ELŐADÁSA TEMESVÁROTT. Negru Mihai, az Universul című fővárosi lap szerkesztőségi titkára, aki egyben kitűnő író, december 18-án délelőtt tizenegy órakor a városi színházban előadást tart arról az utazásról, melyet az egyenlítőnél tett. Az érdekes előadást: a Román Kulturális előadásorozatának keretében Dragalina Corneli tábornok, hadosztályparancsnok védnöksége alatt rendezik.

— FÉRJHEZ MERT. Mussolini unokahúga. Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök családjában csütörtökön újabb házasságkötés történt. Mussolini Eugenia, a Duce unokahúga esküdt meg Gorla Károly dr. orvossal. A házasságkötésnél megjelent Mussolini a feleségével, akiket az esküvői szertartásra összegyűlt tömeg hatalmas ünneplésben részesített.

(—) HELYTARTÓSÁGI VEZÉRTITKÁROK ÉRTEKEZLETE. Az erdélyi és bánági királyi helytartóságok vezértitkárjai Kolozsvárott értekezletet tartottak, amelyen különféle közigazgatási kérdéseknek egységes elintézéséről volt szó. Az értekezleten Ciupe Gheorghe dr., a temesi helytartóság vezértitkára is résztvett, aki tegnap reggel érkezett vissza Temesvárra. Ciupe dr. csütörtökön délelőtt három óranál referált Marta Alexandru dr. királyi helytartónak a kolozsvári értekezletről.

(—) GALETTA FERENC ÉNEKEL A RÁDIÓBAN. A temesvári származású s az itteni színpadról is előnyösen ismert Galetta Ferenc bonviván szombaton délben a budapesti rádióban szerepel. A művész Kurucz János, Kálmán Imre, Hlatky Endre, Erős Béla, Szirmay Albert, Huszka Jenő, és Komjáthy Jenő több dalát fogja énekelni zongorakísérettel. Galetta Ferenc énekszámai a budapesti rádió szombaton délben — romániai időszámítás szerint — egy óra és tíz perckor közvetíti. A népszerű művész éneké: bizonyára Temesvárot is sokan fogják hallgatni.

— KÁRTÉRÍTÉS A MUNKA KÖZBEN MEGBÉNULT KÉZÉRT. Konovalov János óbessenyői vasúti munkás rozsdás sinek tisztogatásánál a jobb kezén megsérült és vérmérgezést kapott. Beszélgettek a temesvári kórházba, ahol megmentették életét, de jobbkeze megbénult és munkaképtelenné vált. A munkás a vasúttól kártérítést követelt, majd nyugdíjazását kérvényezte. A kérést azzal utasították el, hogy nem közvetlenül a sérülés okozta a bémulást, hanem a seb fertőzése. Konovalov erre kártérítési pert indított a vasút ellen. A törvényszék háromrezer lei havi életjáradékot ítélt meg. Fellebbezés folytán az ügy az ítélőtábla elé került, a melynek tárgyalásán a vasút jogi képviselője a kérelmet elutasítását kérte. A munkás azonban újabb tanukat jelentett be annak bizonyítására, hogy önhibáján kívül lett rokkant. A tábla elrendelte a tanúk kihallgatását és a tárgyalást elnapolta.

(—) SZÜLŐI ÉRTEKEZLET A JÓZSEFVÁROSBAN. A józsefvárosban a római katolikus elemi fiúiskolában vasárnap délután szülői értekezlet lesz. Az összegyűlt szülők, tanítók, és tanulók előtt Fodor József központi pap a tanítás fontosságáról beszél, azután műsor következik, amelynek során több énekszám és szavaltat lesz.

(—) ÖREGFALU HATÁRÁBAN VIZTELÉNITŐ CSATORNA ÉPÜL. A Temes—Bega szabályozási társulat a Bega jobb partján Öregfalú közelében viztelenítő csatorna építését kezdte meg. A csatorna hivatása, hogy Temesvár határától kezdődően mindazokat a belvizeket, amelyek mezőgazdasági szempontból állandóan nagy károkat okoznak, a Begába levezesse. A viztelenítő csatorna hétszáz ezer leibe kerül. A fedezetet az állam bocsátotta rendelkezésre.

(—) MEGNYILT AZ ERZSÉBETVÁROSI GYERMEKOTTHON. Beszámoltunk a városi napközi gyermekotthonokról és megírtuk, hogy az erzsebetvárosi napközi gyermekotthon szünetel, mert új helyiségét átépítik. Az átépítés befejeződött és Mutu Petru telekbíró a Vasile Adamache-tér 7 sz. alatt tegnap megnyitotta a napközi gyermekotthont. Ebben a gyermekotthonban jelenleg reggeltől estig ötven gyermek részvételben van, amíg a szülők kenyérkeresettel vannak elfoglalva.

SLOAN'S LINIMENT

A CSALAD GYÓGYSZERE

enyhíti a REUMA előtte fájdalmakat

Elnapolták a magyar parlament üléseit

Valószínű, hogy ismét — Imrédy kap megbízást a kormányalakításra. — Péntekre várják a válság megoldását

Budapest, november 23. (Rador.) A Stefani-ügynökség jelentése szerint kormánykörökben nem tartják kizártnak, hogy Imrédy továbbra is miniszterelnök marad és ezért nagy érdeklődéssel várják bejelentett nyilatkozatát. A mennyiben Imrédy mégis távoznék, úgy lehetséges, hogy Darányi igyekszik megoldani a kizártnak. Jaross Andor dr., a felvidéki területek minisztere, a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a magyar parlamenti élet súlyosan beteg, mert elvesztette az összeköttetést a néppel és a jelenlegi nemzetgyűlés nem képviseli a nemzet kívánásait. A magyar parlamenti élet felőlődik a személyi harcokban, ahelyett, hogy megvizsgálja és alkalmazná azokat a reformokat, amelyek elmaradhatatlanul szükségesek.

A PARLAMENT ÜLÉSEIT NOVEMBER 30-IG ELNAPOLTÁK

A magyar képviselőház ma délelőtt 10 órakor ülést tartott. Az üléssterem zsúfolásig megtelt képviselőkkel és Kornis Gyula elnök nagy zajban nyitotta meg az ülést. A kormányparti oldalon felhangzott több ízben a kiáltás:

— Az elnök mondjon le!

Ezzel szemben az ellenzék oldalán ilyenkor mindig megjelentek az elnökök, akinek elnöki bejelentései közben nem lehetett hallani. Imrédy Béla miniszterelnököt, amikor a kormány tagjai élén bevonult a terembe, a kormányparti oldalán nagy éljenzéssel fogadták. A miniszterelnök bejelentette, hogy kormányzói kézirat érkezett a házhoz. Miközben a kéziratot az elnöki emelvényre vitték, a kormánypart ezt kiáltozta:

— Népfront kifelé!

A kormányzói kéziratot ezután felolvasták és ez közli, hogy

parlament üléseit november 30-ig elnapolja.

Nagy zajban az elnök napirendi indítványt terjesztett elő, hogy a ház legközelebbi üléseit december elsején tartásuk meg és miután az in-

ditványt elfogadták, az ülés véget ért. Az ülés után a képviselők a folyosókon gyűltek össze és ott tárgyalták meg a várható eseményeket. Időközben többszáz főnyi diákcsoport érkezett a parlament elé és Imrédy Béla miniszterelnök mellett tüntettek.

— Vesszenek az árulók — a népfront kifelé — kiáltozták a diákok, akiknek a csoportja hamarosan nagyon megnövekedett.

A Budapesti Értesítő jelentése szerint a parlament folyosóin elterjedt hírek szerint Friedrich István és Tauffer Gábor kilépett a keresztény pártból, míg Petró Kálmán pártunkívüli képviselő belépett a keresztény pártba.

A Havas-ügynökség tudósítása szerint

Horthy magyar kormányzó nem fogadta el Imrédy lemondását.

A parlament december 1-ig tartó szünete alatt a kormányzó tovább folytatja a válság megoldására vonatkozó tárgyalásait és ez alatt az idő alatt Imrédy vezetői tovább az ügyeket.

KIHALLGATÁSOK A MAGYAR KORMÁNYZÓNÁL

A magyar kormányzó a belpolitikai kibontakozásra irányuló kihallgatásokat megkezdte. Csütörtökön este Kornis Gyula, a képviselőház elnöke aki szintén kilépett a kormánypartból, majd Széchenyi Bertalan gróf, a felsőház elnöke jelent meg Horthy Miklós kormányzónál, aki ezután a pártvezéreket hallgatja meg és ezt követően dönt csak arról, hogy elfogadjá-e az Imrédy-kormány lemondását, illetve, hogy kit bízik meg a kormány alakításával. Politikai körökben gyors kibontakozást remélnék. Később a kormányzó kihallgatáson fogadta még Zichy gróft, Makkai Jánost és Homonnait. A NEP-ben megmaradt képviselők pénteken jelennek meg kihallgatáson Magyarország kormányzójánál, így remélni lehet hogy a válság péntek estére megoldódik.

Négy évről hat évre emelte a tábla a temesvári mezőgazdasági kamara volt elnökének büntetését

A temesvári ítélőtábla tegnap hirdette ki ítéletét: Sabin Mihai, a temesvári mezőgazdasági kamara volt elnökének bűnügyében, aki ellen az ügyészség azt a vádat emelte, hogy elnöki működése alatt különböző szabálytalanságokat követett el és mintegy kiengesztelést lejtelt károsította meg a mezőgazdasági kamarát. A törvényszék több tárgyalás után nyolc évi börtönbüntetésben találta bűnösnek Sabin Mihait és ezért négyévi börtönről ítélt és 475.000 lei visszafizetésére kötelezte. A bűnügyben szerepelt a mezőgazdasági kamara két tisztviselője is, de

ezeket a törvényszék felmentette. Fellebbezés folytán az ítélőtábla az elmúlt héten foglalkozott az ügyvel és tegnapra halasztotta az ítélet kihirdetését. Az ítélőtábla az ítéletben Sabin Mihai büntetését négy évről hat évre emelte fel, ezenkívül a másik két vádlottat is bűnösnek találta és egyenként egyévi fogházra ítélt őket. Mihai Sabin védője a táblai ítélet kihirdetése után a volt mezőgazdasági kamarai elnök szabadsághelyettesét kérte, de a kérelmet az ítélőtábla elutasította és Mihai Sabin így továbbra is a fogházban marad.

Meghalt Martos Ferenc

42 éves operett szövegíróját szívtrombózis ölte meg

Budapest, november 24. Martos Ferenc, a világhírű operettíró csütörtökön egy budapesti szanatóriumban 63 éves korában meghalt.

Kedden délben Martos Ferenc családjával megébredett, majd elment sétálni. Utközben rosszul lett és hazasietett. Családja ágyba fektette és azonnal elhívták a háziorvost, dr. Sivó Rudolfot, aki a beteg megvizsgálta és agytrombóziást állapított meg. Beszélgettek a Fásor-szanatóriumba, ahol kedden este állapota rosszabbra fordult, elvesztette eszméletét és egész csütörtökre virradó hajnalig eszmélet nélkül fektült, míg a hajnali órákban a halál megváltotta szenvedésitől.

Martos Ferenc, mint miniszteri tisztviselő kezdte pályáját. A kultuszminisztériumba osztották, ahol egy szobába került Huszka Jenővel, a kiváló ze-

neszerzővel. Elsőnek „Balassa Bálint” című verses drámájával mutatkozott be a Nemzeti Színházban, majd hivatali társával, Huszka Jenővel megírta operettjét, a „Bob herceget”, amely világhírnevet szerzett neki. Összesen negyvenkét operettet írt, amelyek közül több bejárta az egész világot. Nevezetes művei az Aranyvirág, a Sybill, az Alexandra és a Lili báróné, amelyeket többszázszor adtak elő Magyarországon is.

Martos Ferenc kora ifjúságában politikával is foglalkozott, a függetlenség eszmék törhetetlen és lelkes harcosa volt, annakidején, mint az Egyetemi Kör elnöke ő vezette az ifjúságot Turinba. Betegsége négy esztendővel ezelőtt Bécsben kezdődött, a mikor egyik darabjának premierjén rosszul let-

SPORTSEMÉNYEK

Módosították a tizenegyes-szabályt

Ezentul akkor is tizenegyesít ítélt a bíró, ha labda nélkül kapura törő játékost akadályoznak szabálytalanul a tizenhatoson belül

A labdarugás nagy reformjai Skóciában látnak napvilágot. A skótok között vannak a labdarugás legnagyobb szakértői, sőt valóságos elméleti tudósai. Ezeknek a szakembereknek befolyása az International Boardra, — a labdarugás szabályait alkotó bizottságra — közismertek. Az utóbbi évek valamennyi szabálymódosítását a skótok sugalmazták. A skótok főtörökvése az, hogy ezekkel a szabálymódosításokkal a durvaság ellen harcoljanak és lehetetlenné tegyék, kiküszöböljenek mindent, ami ellen-szenves a labdarugásban.

A skót szakértők szerint erre a legbiztosabb fegyver az, ha világos szabályszoveget bocsátanak a játékvezetők rendelkezésére. Olyan szabályokat, melyeket minél kevesebb módon lehessen értelmezni. Ma a durva játékosok módszerei mind ismeretesebbek, úgy hogy csak megfelelő szövegezést kell találni a megtorlásra, hogy a bíró habozás nélkül alkalmazhassa a szabályokat.

Az International Board nemrégén nagyfontossággal szabálymódosítást fogadott el. Ezt már közölték is a FIFA-val, hogy a nemzetközi szövetség azután az egyes szövetségeket értesítse. Összel már Romániában is életbe lép az új szabálymódosítás, amely a 11-re vonatkozik.

Eddig a hátvéd elvághatta a kapura törő csatár utját akkor is, ha nem volt labda a csatárnál. A hátvédek ilyenkor nem igen válogatták meg az eszközöket és gyakran a legerőszakosabban léptek fel, kihasználva azt, hogy a bíró a labda menetét követve, nem figyelte a játékter más részére és nem vette észre. Például a jobbszélső viszi a labdát, míg a balösszekötő rohan a kapu fel, várva a beadást és ekkor megtámadja a hátvéd, hogy elvágja előle a labda utját. A bíró a szélső utját figyelni és nem veszi észre az esetleges szabálytalanságot, melyet a hátvéd gyakran a tizenhatoson belül is elkövetett.

Ez ellen indított most harcot az International Board. Az új szabály kimondja:

ha a 16-oson belül labda nélkül levő játékost támad meg durván, vagy szabálytalanul egyik védőjátékos, 11-est ítélt a bíró

Miután a 11-es 98 százalékban gólt jelent az új szabály valóban nagy szigorúsággal bünteti a durvaságot. A különbség az eddigi szabály és az új között az, hogy eddig csak a 16-oson belüli hendzset, vagy a labdával a kapura törő csatár ellen elkövetett vétkeket — tehát a góllövést szabálytalanul megakadályozó cselekedet — büntették 11-essel.

Tömeges nevezések a római katolikus ifjúsági egyesület ping-pong versenyére

A gyárvárosi római katolikus ifjúsági egyesület rendezésében nagyszabású ping-pong verseny lesz vasárnap Temesvárott. A verseny reggel kilenc órakor kezdődik és annak keretében férfi, női ifjúsági és oldboy számokat bonyolítanak le. Már eddig is számos csapat nevezett be. A CAMT és Kadima együttesen több mint harminc versenyzőt indítanak. A csapatversenyen a következő játékosokkal szerepelnek:

Ungár, Volkmann, Heisler, Schrimpel és Herskovits. A katolikus ifjúsági egyesület csapata a következő lesz: Lakatos, Chambre II., Chambre III. és Petsovsky. Bejelentette a részvételét az IOGT csapata is, ezenkívül egy oldboy csapat is indul. A versenyen tehát a legjobb temesvári versenyzők résztvesznek és így érdekes küzdelmek várhatók.

Sporthírek mindenfelől

A fővárosi Juventus Észak-Afrikában szándékozott turát lebonyolítani. Eddig azonban nem kapott semmi választ és ezért más felé érdeklődött. Hir szerint a Juventus Dél-Itáliában és Albániában játszik több mérkőzést. Ugyanakkor tárgyalásokat folytat francia egyesületekkel is, így valószínűleg Franciaországban is játszani fog a bucarestii csapat.

A ploestii Tricolor szabadlistára helyezte a Nagybanjáról elszámozott Gálliszt. A vezetőség azzal indokolja ezt az elhatározását, hogy a játékos november 1. óta nem látogatta az edzéseket és a Spor. ul elleni mérkőzésen sem vett részt. A ploestii csapat 61 ezer leit kér a jóképességű nagybanjárai csatárjátékosaért.

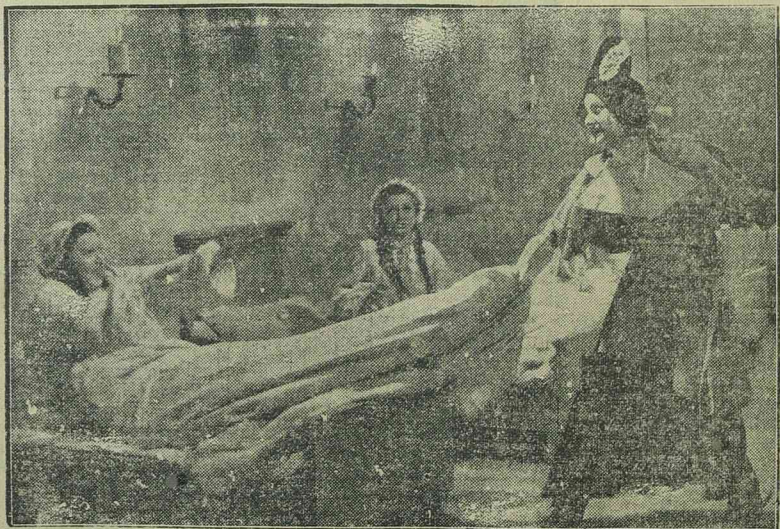
Langenus belga bíró, akit úgy a csehek, mint a román szövetség is felkért a Prágában eldöntésre kerülő román-cseh válogatott labdarugómérkőzés levezetésére, nem vállalhatja a megbízást, mert ugyanakkor az olasz-francia válogatott mérkőzést vezeti. Így a prágai mérkőzést valószínűleg Dattilo olasz bíró vezeti.

A Triestina hír szerint szabadságot Kónrád edzőt, aki egyidőben a temesvári Ripensianál is működött. Helyébe az olasz csapat Necadoma edzőt szerződtette le. Necadoma pár hónappal ezelőtt felajánlotta szolgálatait a román labdarugószövetségnek és mint szövetségi edző szeretett volna szerződéshez jutni. Úgy látszik a kiváló olasz edző mégis visszamarad és nem jön Romániába.

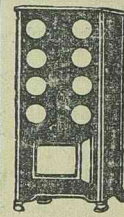
Az Universul Sport leközi azt a csapatot, amely minden valószínűség szerint Románia színeit fogja képviselni Prágában. A csapat a következő játékosokból áll: David (Szadovszky), — Sfera, Felean (Bürger) — Vintila, Feraru, Demetrovici — Reiter, Barátky, Bodola, Praszler, Bogdan (Gica Popescu).

A nemzeti B-liga bajnokság őszi fordulójában első helyen a következő négy csapat végzett: TMAC, Muresul, Unirea Tricolor és Gloria CFR.

— FÉRFIBIRKÓZÓ NŐBIRKÓZÓVAL AKAR KÜZDENI ANGLIÁBAN. Londonból jelentik: Nagy, színes plakátok hirdetik Londonban, hogy a Palais de Danse-ban egy férfi és egy női birkózó fog küzdeni egymással. Az érdeklődés a mérkőzés iránt igen nagy, az összes jegyeket elkapkodták. Másrészt azonban élénk felháborodás is nyilvánul meg az ujszerű birkózó-mérkőzés ellen. A „Közérkölcös szövetség” tiltakozik a mérkőzés megtartása ellen s a londoni megyei tanácsot és a rendőrséget kéri, hogy akadályozza meg. Woodlock jézustársasági atya így nyilatkozott a hirdett mérkőzésről: — Mély felháborodást és undort éreztem, amikor olvastam róla s elképzelheti az ember, milyen hatást fog tenni a civilizált országok, például az Egyesült Államok, Franciaország, Olaszország és Németország sportemberei körében. Ha a jegyeket igazi sportemberek vették meg, a rendőrség joggal tarthat zavargásoktól s ezen a címen megtilthatja ezt az utálatos játékot.

Derüs jelenet az UFA Capriccio című filmjéből, amely a zárdanövédekéig életét ábrázolja

Megdrágtult a tűzifa?
AKKORIS
olcsón fűtök
„ZEPHIR“

kályhával
10 kilógram fával fűt
egy normál szobát
24 órán át.

Gyártja:

Szántó D. és Fia, Oradea

„ELITE” tűzhely-kályhagyára.
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.
Képviselet Timisoarán: Jäger József és Péter
vaskereskedés, Bulev. Carol 36. Forgács Mátyas
vaskereskedés, Strada Iancu Văcărescu 36. szám.

Légvédelmi gyakorlat

Husz ellenséges repülőgép bombázza a Bácság fővárosát

Tegnap délután néhány percel öt óra előtt Aradról telefoni gyors híradás érkezett, hogy husz ellenséges repülőgép van útban Temesvár felé. Egy percen belül már értesítették az összes riadóállomásokat, mire megszólaltak a gyárak szirénái és a templomok harangjai. Két percen belül megkapták az értesítést Temes megye összes községei is a közeledő támadásról.

Temesvárott három perc sem kellett hozzá, hogy az utcákon minden élet megszűnjék. A villamosok megállottak, ahol éppen voltak, a kocsivezetők és kalauzok az utasokkal együtt a legközelebbi fedezékbe rohantak és velük együtt loholtak a járókelők is. A lakások uccai ablakait elsötétítették, az üzletek, kávéházak és vendéglők redőnyeit lehúzták. Az uccák teljesen kihaltak és csak rendőrök és katonai őrcok voltak láthatók.

A helytartóság épülete egy ellenséges bombától füstfelhőbe borult. Tűzbomba hullott a gyárvárosi szerb templomra, az Erzsébetvárosban a Lahovary-térre és Mehalában az Avram Iancu-térre is. Ugyanakkor újból megszólaltak a szirénák és egyéb riadójelzések, ami azt jelentette, hogy a támadó repülőgépek elvonultak. Epre a fedezékekből előkerültek az emberek, beápesültek az uccák, közlekedtek a villamosok, autók és gyalogjárók, az üzletekben és nyilvános helyiségekben, valamint a lakásokban kigyúltak a lámpák. A városon végigszárguldoztak autóikkal a tűzoltók és a mentők. Oltották — miközben arcukat gázálarc fedte — a támadt tüzeket és összeszedték a támadás sebesültjeit.

Igy folyt le tegnap délután a légvédelmi gyakorlat. A husz repülőgép csak képzeletben volt meg, a füst- és gyújtóbombák csak egyszerű petárdák voltak, amelyeket a tereken meggyújtottak. A légvédelmi gyakorlat — hivatalos jelentés szerint — jól sikerült. A védelem jól működött és a közönség fegyelmzetten viselkedett.

= KÖZGAZDASÁG =

Ahol suly után vetik ki az „értékilletéket“

A kolozsvári közigazgatási tábla megsemmisítette a Beszterce város által kivetett ad valorem illetéket

Kolozsvár, november 24. A városok pénzügyi szervezetéről szóló törvény tudvalevőleg felhatalmazta az egyes törvényhatóságokat, hogy jövedelmük gyarapítása érdekében a területekre érkező, vagy onnan kiszállított áruk után ugyanevetett kézzelre-kes értékilletéket (taxa ad valorem) szedhessenek. A törvény alapján aztán valamennyi város bevezette az új adómet, így a többek között Beszterce város tanácsa is. Minthogy, ennek az új községi illetékek beszedése nagyon körülményes, amennyiben a vasuton érkező áruk után is kell az illetéket szedni, Beszterce város tanácsa megállapodást kötött az ottani állomásfőnökséggel, hogy a vasuton érkező áruk után a kézzelre-kes illetéket az áruk rendelőjétől ő szedje be és ezért az állomásfőnökségnek 15 százalék inkkaszo jutaleköt biztosít.

Egy besztercei üvegkereskedő is azok közé a

cégek közé tartozott, melyeket a városi tanácsnak ez a határozata igen súlyosan érintett. — Az volt ugyanis a helyzet, hogy a vasuton szállított áruk fuvardíját nem az áruk értéke, hanem sulya után számították ki s minthogy tudvalevőleg az üveg-áru igen súlyos, az üvegkereskedő jóval magasabb értékadóat fizetett, mint az érték szerint járt volna.

A cég a kolozsvári közigazgatási táblához adott be keresetet. A közigazgatási tábla, a szembenálló felek előterjesztésének meghallgatása után helyet adott az üvegkereskedő cég keresetének és arra kötelezte Beszterce város tanácsát, hogy a jogtalanul felvett értékadóat a panaszosnak fizesse vissza, mert a fennálló törvények rendelkezése értelmében, a kézzelre-kes értékilletéket nem az áruk sulya, hanem értékük után kell kivetni és beszedni.

Felemelik a Társadalombiztosítási járulékot

Az eddigi hat osztály helyett nyolc lesz és 8000 lei fizetésig mindenki tagja lesz a Társadalombiztosítónak.

A munkügyi minisztérium törvénytervezetet készített, amely több tekintetben új alapokra helyezi a munkásbiztosítást. A 330. szakaszról álló tervezetnek elsőrendű ujtítása, hogy

a jövőben a 8000 lei fizetést meg nem haladó fizetéssel bíró alkalmazottak is kötelesek munkáspénztári járulékot fizetni.

Eddig 6000 lei fizetésen felül mentesek voltak a munkaadók és alkalmazottak a járulékok alól. Az eddigi hat fizetési kategória helyett nyolc osztály lesz és az egyes osztályokban a járulékok emelkedtek. A bevétel-többlet azért kell, mert a társadalombiztosító új alapokat létesít: egyet a bányászalkalmazottak hátramaradottai részére, másokat a tudóveszeszek ápolására.

Az új társadalombiztosító osztályokat a tervezet 83. szakasza sorolja fel. Ezek a következők:

I. osztály: Tanoncok, fizetésnélküli gyakornokok és azok, akik csak természetben kapják a díjazást. Az átlagos napifizetés 17 lei, heti járuléka 8 lei, havi járuléka 32 lei (eddig 26 lei).

II. osztály: Napi 45 lejig, havi 1125 lejig.

Heti járuléka 16 lei, havi járuléka 64 lei (eddig 52 lei).

III. osztály: Napi 46—75 átlagbér, havi 1125—1875 átlagfizetés. Járuléka heti 28 lei, havi 116 lei (eddig 96 lei).

IV. osztály: Napi 76—100 lei, havi 1876—2500 lei. Heti járuléka 38, havi járuléka 152 (eddig 136 lei).

V. osztály: Napi 101—150 lei, havi 2501—3750 lei. Heti járuléka 48 lei, havi járuléka 192 lei (eddig 156 lei).

VI. osztály: Napi 151—200 lei, havi 3751—5000 lei fizetés. Heti járuléka 66 lei, havi járuléka 264 lei.

VII. osztály: Napi 101—250 lei, havi 5001—6250 lei fizetés. Heti járuléka 84 lei, havi járuléka 336 lei.

VIII. osztály: Napi 250 leijen felüli, havi 6251—8000 lei fizetés. Heti járuléka 98 lei, havi járuléka 392 lei.

Ha az alkalmazott több helyen dolgozik és összefizetése a 8000 leit meghaladja szintén tagja lesz a Társadalombiztosítónak.

= KÜLFÖLDI CÉGEK ROMÁNIAI ADÓZÁSA. Az a régen vitatott kérdés, hogy a külföldi cégek milyen esetben adóztathatók meg Romániában, ismét felsőbbíróság elé került. A Böhrler & Co. bucarestii képviseletét a múlt évben 418 ezer leire adóztatták meg a Romániában kötött ügyletek után, dacára annak, hogy az említett bécsi cég képviselője hangoztatta, hogy a cégnek nem bizománya, hanem jutalékos eladója, tehát a cég kereskedelmi adó alá nem vonható. A fellebbezési bizottság ugy találta, hogy ez az állítás nincsen igazolva és Böhrlerék fellebbezését elutasította. A bucarestii ítélőtábla a bécsi cég felfolyamodásának helyet adott és a kivételt megsemmisítette, a fellebbezési bíróságot új határozathozatalra utasította. A tábla indokolása az, hogy az államkincstárt terheli a bizonyítás arra nézve, hogy valaki adóztatható-e vagy sem és így nem a cégnek, hanem a kincstárnak kell bizonyítani, hogy Böhrlerék Romániában bizományi lerakatot, vagy fióküzletet tartanak, de ezt nem lette. Nemleges bizonyításra az adófizető nem kötelezhető.

Ártolyamok, gabonaárak

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 24

A hivatalos devizárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgás 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is benfigyeltetik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 38—39, felár nélkül.

A bőségi gabonapiacra a buza irányzata továbbra is barátságos és az árak javultak, azonban a tengeri iránti érdeklődés csendesebb. A kereslet lanyhulása egyelőre nem okozott áresést. A többi gabonanemű irányzata lángha és a piac üzletellen. A piaci árak a következők: temesi buza 78 kilós 365—370, torontáli buza 380—385, új tengeri 265, szárított új tengeri 340, zab 390—400, takarmányárpa 390, tavaszi árpa 380—400, korpa 270, ótökmag 730, új tökmag 630, muharmag 310, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkilónként. A lucernamag 50, a lóheremag 18 lei kilónként.

(=) NEMETORSZÁG KÜLKERESKEDELMI FORGALMA. A német statisztikai hivatal kiadta Németország külkereskedelmének októberi számadatait. Ebben a jelentésben benfigyeltetnek a szudétaterületek adatai is. Október hónapban a német kivitel 490.200.000 márka, a behozatal pedig 526 millió 300.000 márka volt, a külkereskedelmi mérleg tehát 36.100.000 márkás deficitet mutat fel.

(=) ROMANIA KIVITELÉNEK NOVEMBER ELSŐ FELEBEN. Románia kivitele ez év november hónapjának első felében 1.229.000.000 leit tett ki, a tavalyi hasonló időszak 1.755.000.000 leivel szemben. Az elhelyezési piacok legfontosabbja Németország maradt, habár a kivitel csak 336 millió lei volt, a tavalyi hasonló időszak 559 millió leivel szemben. Az Angliára fel irányuló kivitel erősen felzökött, ugyanis 254 millió leit tesz ki a tavalyi hasonló időszak 97 millió leivel szemben. Emelkedett a Görögországra fel irányuló kivitel is. Felére csökkent az Olaszországra fel irányuló kivitel, majdnem egynegyedére a Csehszázgra fel irányuló kivitel, rendkívül érzékeny csökkenést mutatnak a számadatok a Szíria, Ciprus és a Közelkelet többi állama felé irányuló kivitel terén.

(=) TOVÁBB ESNEK A KOMPENZÁCIÓS ÁRFOLYAMOK. A kompenzációs árfolyamok lanyhulása tovább tart. Így a gabonafont, amely még ezelőtt egy héttel 1450 lei volt és még ezen árfolyam mellett sem lehetett eladókra találni, most 1405—1406 körül mozog, aránylag bő kínálat mellett. Hasonlóan mentek vissza a többi kompenzációs árfolyamok is. Jellemző, hogy a bucarestii fekete tőzsdén a font árfolyama egy héten belül körülbelül száz ponttal ment vissza.

Palikák éjjeli szolgálata

Pénteken, november 25-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Bratianu téren levő Götz gyógyszerterár.

A II. kerületben a Dacilor uccában levő dr. Kovács gyógyszerterár.

A III. kerületben a Porumbescu uccában levő Sárgea gyógyszerterár.

A IV. kerületben a Dragalina téren levő Csilag gyógyszerterár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerterár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerterára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Nem mind arany, ami fénylik

A központi bélyegbizottság érdekes kérdéssel foglalkozott. Egyre gyakoribb, hogy a hagyatékokban aranyérmék találjanak, amelyeket az öröktaggyó teaurálási szándékból vásárolt össze. Kérdés, hogy a hagyatéki érték mi után állapítandó meg, az aranyérmék hivatalos vagy forgalmi árfolyama szerint. A Napoleon-arany hivatalos árfolyama például 868 lei, a szabadforgalomban csak 1400 leiert lehet venni. A pénzügyi hatóságok természetesen a forgalmi értéket veszik alapul, ami ellen az örökösök tiltakoznak, mondván, hogy nem lehet feltételezni, hogy zugkereskedelemben értékesítik a hagyatékot és a kincstár nem indulhat ki egy törvénytelen cselekedet feltételezéséből. A kincstár viszont azt mondja, hogy az öröktaggyó az aranya, a zugkereskedelemben vette, tehát egy Napoleon-arannyal nem 868 lei, hanem 1400 lei vont el az örökösödési adóalappól. A kérdés a központi bélyegbizottság elé került, amely nem döntött, hanem a Banca Nationalatól kér szakvéleményt. Szóval nem jó aranyakat örökölni, de még mindig jobb, mint ha azt sem örökli az ember.

(=) MEGSZÜNTETTÉK A CSEH KORONA SZABADFORGALMÁT. A Nemzeti Bank közleményt adott ki, melynek értelmében november 22-től kezdve megszüntette a cseh korona szabadforgalmát. Ezentúl tehát a Csehszázgra irányuló kivitelből eredő cseh koronákat a Nemzeti Bank veszi át, az átvétel napján érvényben lévő hivatalos árfolyamon, hozzáadva a prémiumot is. Az elszámolás a leidisponibilitások keretei között történik, azaz csak annyi, a kivitelből eredő cseh koronát vált át leire a Nemzeti Bank, amennyi lei az importőröknek befizetése folytán a Nemzeti Bank rendelkezésére áll.

Karácsonyi kirándulások utlevél nélkül

PÁRIS — AZUOK — OLASZORSZÁG
NEMETORSZÁG (utlevéllel)

EUROPA UTAZÁSI IRODA

BANCA CENTRALA, Strada Alba-Iulia 1. Timisoara
BIRDEV, Strada I. C. Bratianu Timisoara
EUROPA, Strada Regele Ferdinand 8. Lugoj

Egy rud szalámi miatt párisi klubbotrány lett

Kizárták a klubból, mert újságpapíron kínál szalámit a hegyekben

Páris, november 24. Furcsa társadalmi affért idézett elő a francia fővárosban — egy rud szalámi. A különös események középpontjában az egyik legnagyobb párisi ifjúsági egyesület áll. A klub neve Le Rapprochement International des Jeunes. Rendkívül exkluzív intézmény, de így is több, mint ezer tagja van a francia fővárosban. Tagjai legnagyobb részét a felsőbb francia középosztály fiataljai és Párisban tanuló külföldi egyetemi hallgatók, újságírók. Az egyesület, amelynek maga

Albert Lebrun köztársasági elnök a disz-

elnöke,

fővédnökei pedig a külügyminiszter és a kultuszminiszter, rendkívül élénk tevékenységet fejt ki, számos előadást és tanulmányi kirándulást rendez. Az egyik ilyen nagyszabású tanulmányi kirándulás alkalmával az ősz folyamán az egyesült több agria ellátogatott Magyarországra.

A különös eseményeket éppen az egyik francia fiatalember otthoni beszámolója váltotta ki. Ez a fiatalember ugyanis az egyesületben számos tag előtt a hegyekben tett kirándulásáról tartott beszámolót. Előadásában műsoron kívüli részt is becsusztott, amennyiben klubtársai előtt gunyosan jegyezte meg, hogy az egyesület egyik aktív tagja, Francois Rougirot a kirándulás alkalmával magával vitt

téli szalámit — újságpapírba csomagolta,

így kínálta meg vele partnereit. A klubtagok a különös intermezzón elmosolyodtak és ezzel napirendre is tértek az egész ügy felett. Nem úgy azonban az egyesület elnöke, Beceuwe, az egyik nagy párisi sajtóvállalat szerkesztője. Beceuwe ugyanis néhány nappal a klubbeli beszámoló után felháborodott hangú levél útján —

kizárta Francois Rougirot-t az egyesület kötelékéből.

A kizárás oka az, hogy Francois Rougirot újságpapírból kínálta meg partnereit az emlékezetes kiránduláson és mert illetlen magatartásával rossz véleményt keltett barátai előtt a francia szokásokról és a francia illetéről. Eppen ezért nem maradhat tagja egyesületének, amelynek legfőbb célja az, hogy a külföldi ifjúsággal megszerettesse és előtűk tiszteltte tegye Franciaországot . . .

A furcsa ügy ezzel nem zárult le. Francois Rougirot több mint ezer klubtársához szenvedélyes hangú körlevelet írt. Kijelentette, hogy kizárása személyi akció, annál is inkább, mert az ellene emelt vád alaptalan: „Tanukkal tudom bizonyítani, — írja — hogy a kirándulásom a magammal vitt szalámit csupán kívül takarta újságpapír, alatta rendes fehér papír volt.

A körlevél nyomában nagy mozgolódás támadt. A klubtagok egy tekintélyes rész kizárt klubtársa mellé állt és három nap alatt

több, mint ötvenen jelentették be az egyesületből való kilépésüket.

Egymásután érkeznek újabb kilépő levelek a válságba jutott egyesülethez. Ugyanakkor Francois Rougirot provokáltatta túlságosan szigorú elnökét, mert, mint mondja, „nem tűrheti egy önfelédelt tett kegyetlen kigunyolását.“ Ettől függetlenül is folytatja akcióját. Felhívja volt klubtársain kívül az egyesülettel kapcsolatban álló összes francia társadalmi szervezetet: vonják meg bizalmukat Maurice Beceuwe-től, „mert nevetséges formásaival éppen az elnök ur tünteti fel rossz színben Franciaországot“.

RÁDIO

SZOMBAT, NOVEMBER 26.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 17: Országóra. 18.15: Munkások órája. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Em. Bucuta előadása. 19.35: Szalonzenekar. 20: Gr. Trausan előadása. 20.15: A hangverseny folytatása. 21: Rádióposta. 21.15: Melody jazzzenekar. 21.40: V. Adam jazzzenekara. 22: Hírek, sport. 22.35: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Fratii Stanescu zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20: Étré, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Bartók József elbeszéléseiből: Guzsi. Felolvasás. 11.45: Mit nézzünk meg? Felolvasás. 1.10: Galetta Ferenc énekel. 1.45: Hírek. 2: Hanglemezek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Csengery Ilonka meséi. 5.45: Hírek. 6: A hosszúélet ember története. Elbeszélés. 7: Mit üzen a rádió? 7.30: Lazare Lévy zongorázik. 8: Hírek. 8.25: Rékai Miklós hárfázik. 9.40: Időszerű előadás. 9.10: Gömöri vidám est, versben, adomákban, dalban és zenében. 10.30: Szalonzenekar. 10.50: Hírek, időjárásjelentés. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.05: Bodrics Béla cigányzenekara. 7.30: Mezőgazdasági félóra. 8.10: Vörösmarty futása. Turi Elemér csevegése. 9: Wagner-lemezek. 10: Hírek.

Bécs. 20: Házi zene. 21.10: Tarka est. 23.30: Könynyű- és tánczene.

Belgrád. 19.15: Lemezek. 21: Orosz dalok. 21.45: Népzene. 22: A rádió zenekar hangversenye. 23.15: Vendéglői zene.

Milánó. 20.40: Lemezek. 22: Dráma, utána tánczene.

Strassburg. 21.30: A rádiózenekar hangversenye. 22.30: Szimfónikus hangverseny.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. jul. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő s gyönyörű hirdetések szavankint egy leu. Házasság és Levelezés rovatban szavankint öt leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cârțan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett). Grósz-trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: Marech-trafik, Piata Küttli. — Nógrády-trafik, (Tivoli mellett) — Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Gálgóczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45—13.

Allást keres

Házavarrónő jutányosan házakhoz járkozik. Vidékre is megy. Cim a kiadóban. 3225

Vasalást vállalok. Cim Mayerné. II. Str. Telegrafului 20. 3226

Mosást, vasalást vállal tisztá, ügyes asszony. Cim II. kerületi szőlők. Str. Demetriada 24. 3227

Azisztánsnő oryosi rendelőbe állást keres. Címeket „Szorgalmas” jelírére a kiadóba kérem. 3434

Alkalmazás

Pansióba gyakorlatott, porciózásban jártas perfekt szakácsnő, vagy szakácsot keresek. január 1-re. Címeket „Pansió” jelírére a kiadóba kérem leadni. 3232

Két szobalány lehetőleg testvérpár, pansióba kerestetik január 1-re. „Pansió” jelírére. 3233

Külfölte

Drótfői éltévedt az I. kerületben Str. Milano környékén, kicsi fehér, fehér szőltos, megtalálóa jutalom ellenében adia le Str. Milano 4 sz. Kellerék-sél. 2752

Lakás

Butorozott szobát keres átutazóban lévő házaspár, pár napra. Címeket „Fürdőszobás” jelírére a kiadóba kérem leadni. 2330

Garzonlakást, lehetőleg lépcsőházi bejárattal, keresek december 1-re. Címeket a kiadóba „Garzón” jelírére kérem. 3234

Elegánsan butorozott szoba külön bejárattal, fürdőszobahasználattal, két személynek, esetleg ellátással december 1-re kiadó. Cim: IV. Str. Mircea Voda 3. 2700

Szenzációs új tonszerek karácsonyi és újévi ajándékokban, még nem létezett olcsó áron.

Pollák Károly

papír- és játékküzetében, Temesvár, IV., Piata Dragalina. Nagy választék babakülönlegességekben és Mikulás-ajándékokban

Adás-vétel

Eladó férfi-öltöny és félikabát. IV. Str. I. Brătianu 29. III. 2. 2738

Két hold kertészföld a város közelében, déli fekvésű, vizparton eladó. Cim a kiadóban. 2741

Szűlszkin bunda olcsó áron eladó IV. Bulev. Berthelot 2. I. em. 6. 2751

Perzsaszőnyeg utánzat, mintával 2,50×3 m. eladó. Öz. Gyenes Sándorné IV. Piata Sft. Sofia 5. 2750

Árlejtési hirdetmény

Az ursenii (medvesi) róm. kat. egyházközség a jövő év január 8-án, d. u. 3 órakor tartja meg a templom vakolási munkálataira az árlejtést, 162.767 lei értékben. A vállalkozók naponta Kiss György egyházközségi elnöknel nyérhetnek felvilágosítást. Jótállási illeték öt százalék.

Ada-Kalehról Rahát (szultánkenyér)

Legfinomabb rózsá, narancs, vanília, málna, citrom, barack és esokoládé, kimérve, vagy szép kivitelű csomagolásban tetszés szerint nagyobb darab, vagy apróra vágva. Rendelésre minőség szerint: Finom lei 44. — Különlegesség lei 60. — Lokum lei 86 árban, postán, vagy vasúton prompt szállít

Matics Mihály, Orșova
Depozit de Rachat dela Ada-Kaleh

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle lilomtekrémet, lilom-tejszappant és lilompuvert, h á r o m színben. Kapató kizárólag a

Városi
gyógyszertárban
a „Fekete Sashoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. i. n. c. Arad.